

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

11-12

2023

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Qo'ng'irotboy Avezimbetovich

Elektron nashr. 1646 sahifa, 5-dekabr, 2023-yil.

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Toshkulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof., TDU rektori
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Sharipov Qo'ng'irotboy Avazimbetovich, t.f.d., prof., TDIU rektori
Oblamuradov Narzulla Naimovich, i.f.n., dotsent
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof., TDIU Akademik faoliyat bo'yicha prorektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMBIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Maqsud Abdullayevich, p.f.d., prof., TDIU Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektori
Karimov Norboy G'aniyevich, i.f.d., prof., TDIU huzuridagi PKQTMO tarmoq markazi direktori
Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. TDIU professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., Toshkent Arxitektura-qurilish universiteti katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisod fanlari nomzodi, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Nomozova Qumri isoyevna GF universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), dotsent
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Ekspertlar kengashi:

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Imomqulov To'liq Burxonovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Взаимодействие реального и финансового сектора экономики в современных условиях.....	14
Шарипов Конгратбай Авезимбетович, Зайнутдинова Умида Джалаловна	
Развитие исламских банковских продуктов в коммерческих банках.....	21
Иноятова Камола Фуркатовна	
Kreditlashda risklarni boshqarish usullaridan foydalanish.....	25
Abdullayeva Sharbat, Abdullayeva Nozima	
Korxonalarning tashqi iqtisodiy faoliyatdagi raqobatdoshligini ta'minlashda marketingdan foydalanish.....	31
Axmedov Ikrom Akramovich	
Hududlarda "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirishning zamonaviy tahlili	38
Butaboyev Maxamadjon, Gaibnazarova Zumrat Talatovna	
Yashil iqtisodiyotga o'tishda xorijiy davlatlar tajribasi va uni O'zbekistonda qo'llash imkoniyatlari.....	43
Yavmutov Dilshod Shoyimardonkulovich	
Zamonaviy ekoshaharlar barpo etish va uni tatbiq etish zaruriyati.....	49
Zikrullayev Valixon G'aybullayevich	
Indian Festivals and Nature Conservation: Connecting People for Sustainability	54
Nigora Saidmuradova Aslamovna, Anil Kumar	
Financing clean energy projects in different ways.....	61
Botirov Azamat Axmedovich, Fayziyev Samandar Sobir ogli	
Теоретические основы развития социальной инфраструктуры.....	69
Алимова Муниса Юльчиевна	
O'zbekistonda tadbirkorlik subyektlarining raqamli marketingdan foydalanish holati va rivojlanish tendensiyalari.....	73
Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich	
Aholiga bank xizmatlarini ko'rsatish tizimini takomillashtirish.....	83
Uskanov Eldor	
Investitsiya loyihalarini islom moliya instrumentlari orqali moliyalashtirish yo'llari.....	88
Haydarov O'ral Axmadovich	
"Yashil" iqtisodiyotga o'tishda esg omillar asosida investitsiya kiritishning o'rni va ahamiyati.....	95
Nosirov Egamqul Ismailovich	
"Enesses" MChJ da marketing muhitini tahlil qilish va takomillashtirish.....	102
Musyeva Shoirazimovna	
Использование информационных и коммуникационных технологий в совместных образовательных программах: проблемы и решения.....	109
Ташева Севара Равшановна	
Iqtisodiy globallashtirishning nazariy asoslari.....	113
Abduraxmonov Farxod Abdufarmonovich	
Sanoat korxonalari samaradorligini oshirishning nazariy-amaliy asoslari.....	119
Xursandov Komiljon Maxmatkulovich	
Fiskal siyosat va soliq to'lovchilar faoliyatini tartibga solishning nazariy masalalari	124
Isroilov Bohodir Ibragimovich, To'rayev Alijon Akmal o'g'li	
Bank daromadlarini oshirishda masofaviy bank xizmatlarini tutgan o'rni.....	130
Xudoyorov O. O.	
Elektron savdo korxonalarida buxgalteriya hisobini tashkil etish	134
Po'latov Xudoyberdi O'ktamovich	
Ekonometrik modelashtirish asosida mavsumiylikning turistik mahsulotlar ishlab chiqarishga ta'sirini kamaytirish usullari.....	137
Xamzayeva Dilfuza Samarovna	
Yuridik shaxslar soliq yukining shakllanish omillari va uni optimallashtirish muammolari	143
Abduturopov Jasurbek Nozimjonovich	
Tadbirkorlik risklari tavsifi va tasniflashning nazariy masalalari	150
Bektemirov Abdumalikovich	
Urban farming.....	153
Ahmedova Ziyodahon Saydulloxon qizi, Askarov Hasanboy Holdorovich	
A Foreign Experience of Forming Small Business and Private Entrepreneurship Infrastructures (An Example of Usa).....	155
Kosimov Sardor Dilmurodovich, Akbarov Abdulkhamid Akmal ugli	

Principal Protected Notes on the credit rating of National Bank of Uzbekistan	161
Abdugʻaniyev Abdulaziz Alisher oʻgʻli	
Features and Challenges of Digital Transformations in the Service Sector	166
Kurbanova Maftuna Lazizovna	
Kichik biznes va tadbirkorlikning rivojlanishiga taʼsir etuvchi omillar.....	172
Kurbonov Jasurbek Pozilovich	
Jamoat transport tizimini raqamli texnologiyalarni joriy etish va ulardan foydalanishning dolzarbligi.....	175
Kushakova Maʼmura Narimanovna	
Transport xizmatlari bozorida marketing faoliyatini mexanizmlarini rivojlanishining asosiy tamoyillari	178
Nosirov Javlonbek Jamoliddin oʻgʻli, Raxmatov Ziyodullo Nosirovich	
Financing clean energy projects in different ways	181
Botirov Azamat Axmedovich, Fayziyev Samandar Sobri ogli	
Oʻzbekistonning mehnat migratsiyasidagi hamkorligi haqida baʼzi mulohazalar (Qozogʻiston va Rossiya misolida)	189
Azamatova Gulmira Bayirbekovna	
Assessment of management effectiveness in ensuring economic and financial stability	193
Akramova Aziza Abduvohidovna	
Международное сотрудничество Республики Узбекистан в сфере образования	198
Жамалова Гулнора Гуломовна, Айматова Фарида Хуразовна	
Oʻzbekistoning ekologik muammolariNI bartaraf etish va yashil iqtisodiyotga oʻtish yoʻnalishlari	204
Aliyev Azim Tolip oʻgʻli	
Экономическая безопасность и факторы влияющие на неё.....	207
Абдишукуров Шерзод Шавкат угли	
Qashqadaryo viloyatida tabiiy resurslardan foydalanish istiqbollari.....	213
Xoʻjanova Gulshoda Otamurodovna	
Raqamli marketing strategiyalarining raqamli iqtisodiyotda isteʼmolchilar xulq-atvoriga taʼsirini tahlil qilish.....	216
Raxmatova Sitara Shuxratjon qizi	
Oʻzbekiston Respublikasi tijorat banklarida masofaviy bank xizmatlarini takomillashtirish.....	223
Xudayberganova Zarofat Zaxidovna	
Oʻzbekistonda kichik va oʻrta biznesni rivojlantirishda ichki va tashqi muhit	229
Saypullayev Ilhomjon Abduraxmonovich	
Buxgalteriya axborotining sifat tavsiflari	235
Raxmatova Shaxnoza Shukurovna	
Роль и значение логистики в развитии коммерческой деятельности торговых предприятий	242
Маматкулова Шоира Джалоловна	
Uzum yetishtirishning tashkiliy-huquqiy munosabatlari va sohani rivojlantirish imkoniyatlari.....	247
Boltayev N. N.	
Tashqi savdo jarayonlarini tashkil qilishning nazariy uslubiy asoslari.....	251
Qurbonov A. U.	
Korxonalarda pul mablagʻlari auditini takomillashtirish yoʻllari.....	256
Karamatova Noiba Xusniddinovna	
Kichik biznes subyektlarining raqobatbardoshligini oʻziga xos xususiyatlari.....	261
Axmedov Oybek Turgunpulatovich	
Агротуризм как источник дополнительного дохода для фермеров в самаркандской области.....	265
Анваров Нодир Аллаёрович, Назарова Раъно Рустамовна	
Tijorat banklari faoliyatida islomiy bank xizmatlarini rivojlantirish istiqbollari	274
Absamatov Askar Ergashovich	
Kichik biznes subyektlari faoliyatida mikromoliyaviy xizmatlar koʻrsatishning zamonaviy holati.....	279
Yusupov Abbosxon Aliyevich	
The Experience of The Japanese State in Increasing Investment Activity in Uzbekistan.....	285
Satoshi Sugahara, Ochilov Bobur	
Paxta-toʻqimachilik klasterlarida sotish baholarining tahlili	292
Nazarova Maryam Sharipovna, Kazakova Zulayxo Saloxiddinovna	
Tadbirkorlik subyektlari eksportida raqamli platformalardan foydalanish strategiyalari	297
Mamasoatov Dilshod Ravshanovich	
Tijorat banklarida xalqaro iqtisodiy sanksiyalar va eksportga taqiqlar bilan bogʻliq risklarni baholash va kamaytirish matritsasining metodologiyasi	304
Keldiyorov Shohruh Ilyos oʻgʻli	
Sotish jarayonlari hisobini buxgalteriya hisobining xalqaro standartlari asosida takomillashtirish.....	308
Eshmuradov Ulugʻbek Tashmurotovich	

Tijorat banklari faoliyatida transformatsiyalanish jarayonlarining asosiy yoʻnalishlari.....	313
Bekmurodov Abbas Amiriddinovich	
Agroklastarlarda moliyaviy natijalar hisobini xalqaro standartlar asosida takomillashtirish masalalari.....	318
Alikulov Abdimo'min Ismatovich, Toshpulatov Jalil Baxodirovich	
Tijorat banklarida investitsiya siyosatini amalga oshirishning muhim jihatlari.....	324
Abiyev Davron Ilxomovich	
Проблемы и решения при оптимизации финансового моделирования деятельности предприятия	331
Юлдошева Гулноза Абдинабиевна	
Hududiy iqtisodiy xavfsizlik va uning asosiy xususiyatlari.....	336
Raximov E. N.	
Boshqarish sifatining iqtisodiy mohiyati va uni rivojlantirish masalalari	343
Shoyev Davronbek Axmadjonovich, Ahmadjonova Gulsanam	
Важность данных о движении затрат для повышения эффективности управления предприятием.....	346
Расулова Ш. X.	
Korxonalar daromadlariga ta'sir qiluvchi risklarning tahlili	351
Sa'dullayev Oybek Turdiali o'g'li	
Xalqaro standartlar asosida daromadlar hisobini tashkil etish.....	364
Abdusaidov Sanjar Jaloliddin o'g'li	
Выработка страховой системы защиты владельцев депозита.....	368
Узакова Камола Бехзодовна	
Обзор законодательных и регуляторных положений по введению и регулированию	
Исламской банковской деятельности в юрисдикции Республики Казахстан	372
Ёркулов Умиджон	
Перспективы развития производства и экспорта плодоовощной продукции в Узбекистане	378
Узганбаева Дилноза Тохтасиновна	
Перспективы развития государственного управления высшим образованием	
в условиях функционирования рынка	382
Умаров Диёр Равшанович	
O'zbekiston moliya tizimida mahalliy moliyaning o'ziga xos xususiyatlari.....	388
Turova Nigora Xolmurod qizi	
Qishloq joylarda xizmat ko'rsatish sohasi orqali aholini ish bilan bandligini ta'minlash istiqbollari.....	393
Taylakova Dilafro'z Baymammatovna	
Увеличение привлекательности инвестиций в туристической	
отрасли через стратегическое финансирование	399
Хусниддинов Нуриддин	
Agrobiznesni innovatsion rivojlantirish loyihalarini moliyalashtirishning metodologik asoslari.....	402
To'ychiyev Abduraxmon G'ofurovich	
Virtual bank – kelib chiqishi va moliyaviy xizmatlar kelajagi.....	406
Nabiyeva Feruza Odilovna	
Проблемы и перспективы развития депозитных операций	
коммерческих банков Республики Узбекистан	411
Холмирозев Эльбек Бахтиерович	
Smart-shartnomalar – raqamli marketingning zamonaviy texnologiyalaridan biri sifatida	415
Yahyojonov N. B.	
Banklarda depozit operatsiyalarini hisobini yuritish tartibi.....	420
Mirzayeva Xilola Jaloliddin qizi	
Kichik biznes korxonalariga xorijiy investitsiyalarni jalb qilishning iqtisodiy samaradorligi	424
Mamanazarova N. J., Jamilova N. X.	
Проблемы привлечения финансирования за счет корпоративных облигаций	429
Рахмедова Мадинахон Нусрат кизи	
Формирование финансовой стратегии местных бюджетов	433
Примова Н. И.	
Xizmat ko'rsatish korxonalarini soliqqa tortishning dolzarb muammolari va ularning yechimlari	440
Pardayev Jamshid Muzaffarovich	
O'zbekistonda hududlar kesimida raqamli iqtisodiyotning rivojlanish holati.....	445
Uralov Baxtiyor Maxmudovich, Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich	
Experience of Islamic financial organizations in CIS countries	
and opportunities to use it effectively in Uzbekistan.....	450
Sattarova Dilfuza Dilshodbekovna	
Qashqadaryo viloyati hududlarining vertikal o'sish holati va xususiyatlari	456
Erkayeva Gulbaxor Panjiyevna, Raximova Madina Shuxrat qizi	

Innovatsion o'sishga inson kapitali ta'sirining zamonaviy yondashuvlari.....	462
Ostanov Egamberdi, Ostanova Mashxura Egamberdiyevna	
Kapital bozorida institutsional investorlar sifatida sug'urta kompaniyalari ishtiroki	466
Omonov Sardor O'lmasovich	
Tadbirkorlik subyektlarining raqamli transformatsiyasining asosiy va muhim jihatlari.....	472
Nutfulloyev Tolib G'olib o'g'li	
Korxonalarda korporativ madaniyatni rivojlantirish asoslari.....	478
Sadikova Muslima Alisher qizi	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (MHXS)ga muvofiq moliyaviy hisobotlarni tuzish usullari.....	483
Sabirova Zaynab Qadambayevna	
Фондовые рынки и финансовая грамотность: путь к финансовому осознанию	488
Режаббаев Сарвар Умархонович	
Turistik korxonalarda yashil innovatsion mahsulotlar orqali samaradorlikni oshirish.....	491
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
Milliy kapital bozorida korporativ qimmatli qog'ozlar amaliyoti tahlili.....	497
Otaxonova Shohyora	
Aholining turmush farovonligini yashlashning ijtimoiy-iqtisodiy masalalari.....	502
Qobilova Shaxnoza	
Surxondaryo viloyatida sug'oriladigan yerlardan foydalanish holatining statistik tahlili	505
Sharifi Abdul Fatah	
Economic and Social Significance of Personnel Management in Manufacturing Enterprises: A Dual Dimension Analysis.....	512
Sarimsakov Baxtiyor Rahmonjanovich	
Samarqand viloyatida iste'mol tovarlar bozorining rivojlantirish istiqbollari	518
Usmanov Zayniddin Berdirasulovich	
Qurilish tashkilotlarida xodimlarning innovatsion faolligini oshirish yo'llari.....	523
Usmanov Ixom Achilovich	
Investitsiya jozibadorligini baholashning o'ziga xos jihatlari va metodlari	527
Uroqboyeva Farzuna Axmadjonovna	
Mamlakatning iqtisodiy rivojlanishida sanoat 4.0 ning roli: tahlil va natijalar	532
Xujaxonova Sitara Baxtiyor qizi	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida qishloq joylarda davlat xususiy sherikchilik asosida raqamli xizmatlarni takomillashtirish.....	537
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
Kichik firmalar raqobatbardoshligini oshirishning mintaqaviy muammolari (Xorazm viloyati misolida).....	542
Vaisov Dilshod Ibodullayevich	
"Sam Antep Gilam" mchjda marketingni boshqarishni takomillashtirish yo'llari	549
Usmonova D. I.	
O'zbekistonda energetika korxonalari faoliyatida korporativ boshqaruvining baholash usullarini tahlili.....	555
Abduraxmonova Zarina Muysinjonovna	
Factors for the Development of The Industrial Sector of the Economy	559
Zakhidov Nodir Umidjanovich	
Mintaqa tumanlararo xo'jalik yurituvchi subyektlar qo'shma biznesini konvergent modeli	563
Yusupov Fayzulla Yakubovich	
Aholini biznesga jalb qilishda tijorat banklarining roli.....	567
Yaxshimuratova Xasiyat Xudaybergenovna	
Mahalliy gastronomik turizmni rivojlantirishda nazariy asoslar.....	571
Sultonov B. A.	
Organizational Factors Influencing Leadership Styles and Procurement Outcomes	575
Saidakhmedov Islomjon Uligbekovich	
Проблемы привлечения иностранных инвестиций в инновационном развитии экономики Узбекистана.....	580
Хамракулова О. Д., Халмурзаев М., Аликулов С. А.	
Тенденции развития жилищного строительства.....	585
Алиева Зилола Маматвалиевна	
Учет и анализ производственных затрат на предприятиях	589
Аделя Азаматовна Нематова, Ибрагимов Мансур Мардонович	
Meva-sabzavotchilik klasterlarini rivojlantirishda xorij tajribasi.....	592
Botirov Erkinjon Hayitovich	
Zamonaviy xizmat ko'rsatish bozori: xalqaro tendensiyalar va uy-joy fondi muammolari sarhisobi	598
Sanakulova Barnogul Rizakulovna, Berdiyeva Dilfuza Axatovna	

Роль рынка капитала в обеспечении макроэкономической стабильности Республики Узбекистан	605
Дадаханова Саида Махаммаджон кизи	
Iqtisodiyotning xususiy sektorida inson resurslarilarni moddiy rag'batlantirishni takomillashtirishda xorij tajribasi.....	608
Baxtiyorova Umida Ulug'bek qizi	
Korxonalarning investitsiya faolligini ta'minlashda soliqlarning rag'batlantiruvchi rolini oshirish xususiyatlari.....	613
Ilyasova Barno Axmadovna	
Dunyo davlatlari iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalarni jalb qilish tendensiyalari.....	618
Imomaliyeva Mohizoda, Raxmatullayev Lazizbek Nematullo o'g'li	
Особенности применения теории игр в задачах организационно-экономического механизма тепличного хозяйства	623
Дурманов Акмал Шаймарданович	
Sanoat korxonalarida iqtisodiy resurslar mohiyatini tavsiflovchi tushunchalar	628
Doniyorova Shaxnoza Doniyorovna	
Mikromoliyalash tashkilotlari faoliyatining operatsiyalar tahlili.....	633
Kamalov Shuxrat Kamalovich	
Temiryo'l transporti sanoat kompleksi korxonalarida ijtimoiy va mehnat munosabatlarini takomillashtirishning nazariy va uslubiy asoslari.....	637
Kadirova Sharofat Amonovna	
Qishloq xo'jalik korxonalarida xarajatlar hisobi va mahsulot tannarxini takomillashtirish masalalari	645
Yuldashev Sherali Xayitovich, Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich	
Анализ экологических факторов и их влияние на финансовую безопасность страны.....	650
Ёдгоров Сардорбек Самадович	
Superior directions, modern trends and prospects for the development of the financial market.....	655
Narziyeva Guzal Baxtiyorovna, Raximova Umida Rabbimovna	
Kichik biznesning eksport salohiyatini oshirishda jahon tajribasi	659
Kambarova Sh. M.	
Theory and practice of evaluation of capital assets in Uzbekistan.....	665
Usmonov Bunyod	
Xizmat ko'rsatish sohasini asosiy tarmoqlariga yo'naltirilgan global investitsiyalar holati va prognozini tahlili	668
Muxammadiyev Kamoliddin G'ulomiddinovich	
Методологические основы банковского кредитования и классификация факторов, влияющих на особенности получения кредитов	672
Каримова Азиза Махомадризовна	
Sanoat salohiyati va omillar unumdorligini iqtisodiy-statistik baholash usullari.....	676
Kasimov Azamat Abdulkarimovich	
Цифровизация банков: риски и стратегии управления финансовыми активами в цифровой эпохе.....	682
Кодиров Бобур	
Davlat-xususiy sherikligi asosida iqtisodiyot tarmoqlarining investitsion salohiyatini oshirishning o'rta muddatga mo'ljallangan istibollari (O'zbekiston temiryo'llari AJ misolida).....	689
Qodirov Jasurbek Sharofitdinovich	
Banklarda mummoli kreditlar bilan ishlash: samarali strategiya va yondashuvlar	696
Mirsaliyev Erkin Ergashevich	
Agrosanoat ishlab chiqarishining raqobatbardoshligini oshirish va uning innovatsion rivojlanish bilan o'zaro bog'liqligi.....	700
Dusmatov Begmuhammad Olimjonovich, Muxtorova Oydin Sayfiddin qizi	
Hududlar iqtisodiyotini oshirishda investitsiyalarning roli.....	707
Akishova Shaxnoza Davlet qizi	
Xizmat ko'rsatuvchi korxonalarning iqtisodiy salohiyatini shakllantirish mexanizmlari	712
Erdonov Muhammadamin Erdon o'gli, Ibragimov Shoxrux Baxtiyorovich, Ataulov Jahongir Valijon ug'li	
Sug'urtada anderrayting xizmatini (ARDL) modeli tahlili asosida takomillashtirish	717
Mirzoyev Sayfullo Fayzulloevich	
Роли банков в повышении привлекательности инвестиционной среды в Узбекистане.....	727
Насиров Дилшод Фарходович	
Пути улучшения инвестиционного климата в Республике Узбекистан	731
Нозимов Элдор Анварович, Санатиллов Ферузшох Бахтиёр угли	
Iqtisodiyot, atrof-muhit, jamiyat va madaniyat o'rtasidagi muvozanatga – obodonlashtirish xizmatlarining ta'siri.....	737
Norkulova Difuza Zoxidovna, Xayitov Jamshid Xolvoyevich	

Повышение эффективности депозитной политики в коммерческих банках.....	741
Нуриллаев Рахмат Ярашевич, Нуриллаев Шердил Жамолiddин угли	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda tovar-moddiy zaxiralar manbalari va ularni shakllantirish amaliyoti.....	747
Nurmanov Ulugbek Anorbayevich	
Yer rentasi mulkchilik munosabatlari rivojlanishning zaruriy sharti sifatida.....	752
Abdunazarov O.	
Формирование и развитие цифровой экономики (на примере российской федерации и Республики Узбекистан)	756
Ким П. В.	
Tijorat banklari korporativ boshqaruvida bank xizmatlari samaradorligini	760
Kudratov Sunnatulla Ropijanovich	
Tijorat banklari depozit siyosatining banklar resurs salohiyatini oshirishdagi roli	764
Jo'rayev Isroil Ibrohimovich	
Ways of Development of Electronic Commerce in Uzbekistan	770
Javlijev Nuriddin Bektemir o'g'li	
Hydro Energy as the Important Factor of the "Green Economy"	775
Isroilov Xusanboy Ibrohimjon o'g'li	
Navoiy viloyatida turizmni rivojlantirish	781
Isomiddinov Sherzod Sirojiddin o'g'li, Azamatova Nozima Jaxongirovna	
Mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligi (Qoraqalpog'iston Respublikasi misolida).....	784
Halimova Dilara Olimboyevna	
Davlat qimmatli qog'ozlari bo'yicha daromadlilik egri chizig'ini aniqlashning fiskal va monetar siyosatni muvofiqlashtirishdagi ahamiyati.....	787
Hakimov Hakimjon	
Intellektual mulkni boshqarish jarayonlari o'rganishning nazariy muammolari.....	793
Tirkashyev Farhod Mahmudovich	
Sug'urta kompaniyalari va tijorat banklari integratsiyalashuv jarayonini zarurligi va ahamiyati.....	796
Xudoyberdiyeva Sadoqat Abdumannonova	
Роль Среднеазиатских коллекций в развитии музеев России	801
Абдуллаева Нигора Санжаровна	
Hududlarda inklyuziv turizmni rivojlanish muammolari va istiqbollari.....	804
Qo'ziyoyev Boxodir Azzamboy o'g'li, Ibragimov Behruz Ravshan o'g'li	
Oliy ta'lim tizimida talabalar bilimni yuksaltirish jarayoni: muammolar va yechimlar	808
Hakimov Nazar Hakimovich, Vaxobova Marg'uba Abduxamidovna	
Yashil iqtisodiyot: mazmun mohiyati, nazariya va amaliyot	812
Yuldashev Mutallib Ibroximovich	
Samarqand viloyatida iste'mol tovarlar bozori tahlili	819
Xudaynazarova Dilnoza Gafurovna	
"HAVAS COMFORT MEDEL" MChJda marketing xizmatini tashkillashtirish va uning samaradorligini oshirish yo'llari	823
Musyeva Shoirazimovna	
Tadbirkorlik subyektlari faoliyatini soliqlar vositasida rag'batlantirishning klassik nazariyalaridan foydalanish imkoniyatlari.....	831
To'xsanov Qudratillo Nozimovich	
Yoshlarning ish bilan bandligini ta'minlashning asosiy yo'nalishlari.....	837
Mamaraximov Bekzod Erkinovich	
Chakana bank xizmatlarini rivojlantirish hududlar barqaror rivojlanishining omili sifatida	841
Niyozov Zuxur Davronovich	
Raqamli texnologiyalar asosida oziq-ovqat ta'minoti zanjirini rivojlantirish omillari	845
Yusupov Muxiddin Soatovich	
O'zbekistonda korporativ kreditlash amaliyotini rivojlantirish orqali investitsiya jalb qilish imkoniyatlari.....	855
Asatullayev Alisher	
Davlat budjeti jarayonini takomillashtirish masalalari	860
Ataxanov Bekpo'lat Abdullayevich	
Особенности применения теории игр в задачах организационно-экономического механизма тепличного хозяйства	866
Дурманов Акмал Шаймарданович	
Yuridik shaxslar mol-mulkini soliqqa tortishni rivojlantirish yo'llari	872
Gadayev Jaxongir Muhammadi o'g'li	
Some Principle Issues in the Effective use of Budget Funds in Universities	876
Khairiddinov Sh. B.	

Directions of Using Negotiations in Keeping Peace and Ensuring Stability in Society	879
Kholdarova Fariza Tukhtabaevna	
Elektrotexnika sanoati korxonalarida qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan samarali foydalanish.....	883
Mamayusupova Mashxura Sodiqovna	
Elektron tijoratning zamonaviy iqtisodiyotga ta'sirini o'rganish va uni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlarini aniqlash	887
Maxmudov Lazizbek Ubaydullo o'g'li	
Foreign Direct Investment and Electricity Consumption During Uzbekistan's Green Transition	896
Nurbek Khalimjonov	
Davlat-xususiy sheriklik loyihalarini qarz kapitali orqali moliyalashtirishni takomillashtirish	902
Oblomuradov Narzullo Naimovich, Shavkatov Navruzbek Shavkatovich	
Mol-mulk solig'ining soliqqa tortish tartibini takomillashtirish	910
Poyonov Bobur Bekmurod o'g'li	
Konfutsiychilik axloqiy negizlarida olamiy tartibot.....	916
Ruzmatova Gulnoz Miraxrarovna	
"Yashil iqtisodiyot"ni joriy etish istiqbollari	923
Saloxov Sirojiddin Sadriddin o'g'li	
Investitsiyaning iqtisodiy mohiyati va O'zbekiston iqtisodiyotida tutgan o'rni	928
Samijonov Musobek G'ayratjon o'g'li	
O'zbekiston qishloq hududlarida maishiy xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirish	933
Sharifov Shuhrat Saidahmadovich	
Exploring Big Data Applications for Knowledge Management in Higher Education Administration.....	936
Shakhzod Saydullaev	
O'zbekiston sug'urta bozorida qayta sug'urta faoliyatini rivojlantirish istiqbollari.....	944
Sharobiddinov Akramjon Goyibbayevich	
Ekologik turizmning turlari va uni tashkil etishda tabiiy resurslarning ahamiyati.....	950
Soatov Yusuf Xo'jayor o'g'li	
Mamlakatga xorijiy investitsyalarni jalb etishda investitsion jozibadorlikni oshirish istiqbollari	954
To'laganova Ruhshona Farrux qizi	
Raqamli iqtisodiyotga o'tish sharoitida maktabgacha ta'lim xizmatlarini holati.....	959
Umurzakova Dilnoza Egamberdiyevna	
Issues of Improving Production Cooperation in the Industry Network of Our Country	964
Xomidov Mirodiljon Xasanboy o'g'li	
Foydaning soliq objekti sifatida shakllantirish zaruriyati.....	971
Yo'ldasheva Mohiraxon Ochestva	
O'zbekistonda energetika korxonalari faoliyatida korporativ boshqaruvining baholash usullarini tahlili.....	975
Abduraxmonova Zarina Muysinjonovna	
Soliq organlari va soliq to'lovchilar o'rtasidagi munosabatlarning yangi tizimi sharoitida soliq nazorati	980
Abdusherozov Abdullo Baxtiyorovich	
"Ijtimoiy himoya yagona reyestri" axborot tizimining aholini ijtimoiy himoya qilishdagi o'rni	984
Aliyev Ma'ruf Komiljon o'g'li	
O'zbekistonda sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini ta'minlash yo'nalishlari.....	991
Baxriyev Dilshod Rizvonkulovich	
Анализ влияния цифровой экономики на эффективность налоговых органов	996
Бобомуротова Манзура Панжи кизи	
Tadbirkorlik muhitini yaxshilash orqali kambag'allikni qisqartirish va aholi daromadlarini oshirishning iqtisodiy-ijtimoiy ahamiyati.....	1000
Irmatova Lola	
Korxonalarda pul mablag'lari auditini takomillashtirish yo'llari.....	1005
Karamatova Noiba Xusnitdinovna	
Hududlarda inklyuziv turizmni rivojlanish muammolari va istiqbollari.....	1010
Qo'ziboyev Boxodir Azzamboy o'g'li, Ibragimov Behruz Ravshan o'g'li	
Yashil iqtisodiyotga o'tish ekologik barqarorlikning muhim omilidir	1014
Yuldashev Farhodbek Abdumutalibovich	
Strategik boshqaruv hisobini tashkil etish asoslari va tamoyillarini takomillashtirish.....	1017
Pardayeva Shahnoza Abidinabiyeвна	
Факторы развития культурного туризма в Узбекистане	1022
Пулатова Сурайё Юлдашевна	
Iqtisodiyotni raqamlashtirish sharoitida oilaviy korxonalarning xizmatlar ko'rsatish sohasidagi o'rni va funksiyalari.....	1026
Tog'ayeva Dilnoza Azamatovna	

Совершенствование методологии исследования демографических процессов	1031
Тула Нодирбек Баходир угли	
Инновационные технологии в сфере страхования.....	1037
Хайдарова Нигинахон Шухрат кизи	
Iqtisodiyotni innovatsion isloh qilish sharoitida yer hisobini yuritishning ahamiyati.....	1042
Hojiyev Qo'chqor Mamadiyrovich	
Qattiq maishiy chiqindilarni utilizatsiya qilish orqali qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan keng foydalanishni takomillashtirish.....	1047
Sherqulov Nodir Erkin o'g'li	
Мировой опыт использования денежных и натуральных трансфертов в социальном обеспечении.....	1052
Гулноза Тохировна Самиева	
Davlat xaridlarini amalga oshirish orqali raqobatni rivojlantirish yo'llari.....	1057
Majidov Nizomjon	
Raqamli iqtisodiyot davrida kontent marketingdan foydalanish va uning bosqichlari	1064
Tohirjonov Ahmadjon Tohirjon o'g'li, Ergashxodjayeva Shaxnoza Djasurovna	
Aksiyadorlik jamiyatlari kapitalini shakllantirish manbalari va usullarini takomillashtirish.....	1070
Norqulov Mirsaid Tulqin o'g'li	
Qishloq xo'jaligi sohasida investitsion jozibadorlikni oshirish zaruriyati	1075
Badalov Jamshid Jamolovich	
Foyda solig'i tushumi va uning O'zbekiston soliq-budjet tizimidagi ahamiyati.....	1080
Shirinov Sabir Erkinovich	
O'zbekistonda davlat korxonalari aksiyalarini moliya bozorlarida sotishni jadallashtirish yo'nalishlari	1084
Anvar Eshmatov	
Baliqchilik xo'jaliklarida xodimlar bilan hisob-kitoblar hisobining tashkiliy va uslubiy jihatlari.....	1088
Ametova Nasiba Danilovna	
Tijorat banklari tomonidan eksportyor korxonalarining kreditlash amaliyotini takomillashtirish	1092
Bayjanova Gozzal Sarsengaliyevna	
Digital Transformation of Tax Systems.....	1096
Boburjon Turanboyev Qodirjon o'g'li, Musabekov Sherali Nazarali o'g'li	
Yangi O'zbekistonda xotin-qizlarning ijtimoiy-iqtisodiy faolligini oshirish yo'nalishlari	1101
Raxmonova Aziza Tolibovna	
Transitioning to a Green Economy and Implementing Sustainable Technological Changes in Uzbekistan.....	1106
Umarov Elshod G'ulom o'g'li	
Texnik yo'nalishdagi oliy ta'lim muassasalari daromadlari tarkibi va ularning o'ziga xos jihatlari	1112
Yuldashov Elmurod Abdujalil o'g'li	
Совершенствование системы профессионального управления жилищно-коммунальным хозяйством Узбекистана	1116
Икромов Ханифа Одилловна	
Sanoat korxonalarini kreditlash amaliyotining zamonaviy holati.....	1121
Kamalova Jamila	
O'zbekistonda davlat ishtirokidagi korxonalarining huquqiy maqomi va ularni isloh qilishning istiqbollari.....	1125
Qahhorov Azizjon Ahror o'g'li	
Nodavlat notijorat tashkilotlari mablag'lari va ulardan foydalanish to'g'risidagi bajarilishlarga oid hisobotni tuzish va taqdim etish tartibi	1131
Ne'matov Oybek Ismatullayevich	
Предприятие автомобильной промышленности как объект реализации концепции устойчивого развития	1136
Туйчиев Комилжон Лазизович	
Tijorat banklari aktivlari diversifikatsiyasining nazariy ahamiyati	1143
O'ktamova Nozima Narzulla qizi	
Tijorat banklarida yangi masofaviy bank xizmat turlarini rivojlantirish	1146
Umarov Abdulquddus Abdilxatovich	
Некоторые вопросы эконометрической оценки CES – функций и их практическое применение в экономических задачах	1151
Шадиева Гулнора Мардиевна, Усманов Фарзод Шохрухович	
Использование искусственного интеллекта в спортивной индустрии.....	1158
Усманова Дилфузахон Иброхимовна	
The Role and Significance of Internal Audit as an Effective System of Internal Control in Business Entities.....	1163
Po'latov Sherzodbek Oybek o'g'li, Farmonov Ilhomjon Iqboljon o'g'li	

Qishloq xo'jaligini barqaror rivojlantirishda investitsiyalardan foydalanishni takomillashtirish (Andijon viloyati misolida)	1168
Xolmatov Sanjarbek Xojimatovich	
O'zbekiston temir yo'l transport tizimi rivojlanishining asosiy ko'rsatkichlari	1174
Qilichev Umid Ibadullayevich	
Hozirgi kunda O'zbekiston Respublikasi sharoitida raqamli banklar resurslarini oshirish choralari	1181
Xamraqulova Gulnozaxon Faxriddin qizi	
O'zbekiston Respublikasi tijorat banklari kredit foiz stavkasini muvofiqlashtirish masalalari	1185
Jumayev Muzaffar Mahmud o'g'li	
O'zbekistonda Islom banklari faoliyatini tashkil etishning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati	1191
Vasiyev Alisher Samiyevich, Sayfullayev Sirojiddin Soli o'g'li	
Islom iqtisodiyotining mohiyati.....	1197
Sayfullayev Sirojiddin Soli o'g'li	
Budjet mablag'larini taqsimlanishi va maqsadli sarflanishida inson kapitalidan foydalanish va jamoatchilik nazoratining samaradorligi	1201
G'ofurov Bekzod Fayzulla o'g'li	
Maxsus iqtisodiy zonalar investitsiya muhiti jozibadorligini oshirishda tarif va notarif mexanizmlaridan foydalanish imkoniyatlari	1207
Ja'sur Umirzoqov Artiqbov o'g'li	
Перспективное развитие промышленной кооперации между странами	1212
Назарова Раъно Рустамовна, Жартай Жанибек Маратулы	
Soliqlar yig'iluvchanligini oshirishga ta'sir etuvchi omillar	1218
Berdiyeva Uguloy Abduraxmanovna	
Ta'lim sifatini ta'minlash oliy ta'lim xizmatlari bozorini rivojlantirishning asosiy omili.....	1222
Nematov Inatillo Ubaydullayevich	
Aholiga ko'rsatiladigan bank xizmatlarini takomillashtirish.....	1228
Umurzakova Adiba Ochilovna	
Tijorat banklari resurslari shakllanishining manbalari va yo'llari.....	1232
Raxmanov Ilxom Xurramovich	
Факторы развития культурного туризма в Узбекистане	1238
Пулатова Сурайё Юлдашевна	
Пути эффективного использования внутренних инвестиций в национальной экономике.....	1242
Рафиева Зарина Хусановна	
Development of the Country's Economy Through the Development of the Stock Market in Developing Countries	1246
Akhmedov Doniyorbek	
O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotini rivojlanishi va uning asosiy yo'nalishlari.....	1250
Azizova Manzura Ibragimovna	
The theoretical importance of product cost reduction in industrial production.....	1254
Dilfuza Baxramovna Safarova	
Fond bozorlarining tashkil etilishi va rivojlanish tendensiyalari.....	1261
Shamsiyev O'ktam Sayfitdinovich	
Mamlakatda davlat tibbiyot muassasalarining tutgan o'rni va ularni rivojlantirish yo'nalishlari.....	1266
Sultonova Mushtariy Abdullabbosovna	
Obligatsiyalar bozorida banklarning ishtiroki va ahamiyati.....	1272
Xushvaqov Islombek Muxammadi o'g'li	
Milliy iqtisodiyotimizda investitsiya portfelini shakllantirishning nazariy asoslari	1277
Ibragimov Gafurjan Axmetovich	
Kompaniyalarning tashqi savdo faoliyatini moliyalashtirishning nazariy asoslari va xorij tajribasi.....	1282
Ibragimov Mansur Axmedovich	
Mahalliy budjetlar daromadlari ijrosining samaradorligini oshirish masalalari (Jizzax viloyati misolida).....	1286
Mamayusupov Omonulla Mamatqulovich	
Ключевые факторы успеха в мотивации и управлении проектными командами.....	1295
Мансурова Севара Мансуровна	
Mehmonxona biznesida CRM tizim xizmatlarini loyihalash	1298
Ishanxodjayeva Dilfuza Erkinovna	
Внедрение цифровой трансформации высших учебных заведений.....	1302
Кучаров Абдор Сабиражонович, Абдурахмонов Абдумалик Абдурашидович, Набиева Нилуфар Наби қизи	
Mamlakatimizda masofaviy bank xizmatlarini ko'rsatuvchi tizimning rivojlanish tendensiyasi	1310
Maxmudova Muxlisa Qodirjon qizi	

Tadbirkorlik subyektlarini moliyaviy qo'llab-quvvatlashning nazariy asoslari.....	1319
Davronov Saxobiddin Faxriddinovich	
O'zbekistonda suv zaxiralaridan foydalanishning retrospektiv tahlili	1324
Axmedov Sayfullo Normatovich	
Raqamli iqtisodiyot rivojlanishida to'lov tizimlarining o'rni	1334
Ismailov Xusanboy Mahammadqosim o'g'li, Rizayev Anvar Baxtiyorovich	
Fostering Entrepreneurship and Enhancing Women's Employment: The Uzbekistan Perspective	1338
Kholiyorova Shokhista	
Zamonaviy soliq tizimlarining amal qilish xususiyatlari	1341
Taniyev Ahmadjon Bahromovich	
Mamlakatimizda tijorat banklarini tashkil etishning huquqiy asoslari	1347
Masharipov Maxmud Bekturdiyevich	
Mamlakat iqtisodiyotining samarali rivojlanishida hayot sug'urtasining o'rni	1352
O. Jono'zoqov	
Sanoatda resurs tejamkorligini ta'minlash orqali barqaror rivojlanishga erishish	1358
Ergashev Sanjarbek Sobirjon o'g'li	
Southeast Asia's Green Economy and Environmental Taxation	1364
Fayzieva Nargiza Rabimovna	
Tijorat banklari biznesini boshqarishning asosiy yo'nalishlari va tahlili.....	1371
Raxmatov Azizjon Jaloliddinovich	
O'zbekiston Respublikasida islom banklarini tashkil etishda xorij tajribasining o'rni.....	1375
Yo'ldosheva Iroda Ibodulla qizi	
Baliqchilik tarmog'ida samaradorlikni baholash masalalari	1380
Fayziyev Oybek Raximovich, Aitimbetov Amirbek Koishibekovich	
Qishloq xo'jaligida innovatsion iqtisodiyotni rivojlantirishning huquqiy-iqtisodiy asoslari va davlat siyosati .	1389
Xalikov Suyun Ravshanovich	
O'zbekiston Respublikasi hududlari ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ilmiy yondashuvlar	1394
Mullabayev Baxtiyarjon Bulturbayevich	
O'zbekistonda davlat-xususiy sherikchilik loyihalarida islomiy moliyalashtirish konsepsiyasini asoslash va joriy etish.....	1401
Zayniddinov Ruhiddin Xusniddin o'g'li	
Korxonalar faoliyatini ifodalovchi umumiy ko'rsatkichlar asosida reytingni aniqlash	1411
Maxkamboyev Komil Abdulxakovich	
Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlashda klaster-kooperatsiya tizimi samaradorligini oshirish masalalar	1416
Xo'jaqulova Nigora Rustamovna	
Kimyo tolalari asosida to'qimachilik sanoatini diversifikatsiyalash.....	1424
Raximov Furqat Jalolovich	
Xorijiy investitsiyalarni jalb qilish orqali mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish istiqbollari	1431
Alimbayeva Sevara Alimbayevna	
O'zbekistonda islom banklarini tashkil etish zaruriyati va rivojlantirish imkoniyatlari	1437
Yo'ldosheva Iroda Ibodulla qizi	
Yalpi sug'urta mukofoti hajmiga ta'sir etuvchi omillar asosida sug'urta bozorini ekonometrik tahlili.....	1441
Mirzayev Bobur Soyibjonovich	
Biznesni tugatishning yakuniy bosqichi: tashkiliy-uslubiy ta'minotini takomillashtirish	1448
Davletov Ikram Raximberganovich	
Обеспечение безопасности продуктов питания в меняющемся мире	1452
Нуриллаев Рахмат Ярашевич	
Turizm infratuzilmasini rivojlantirishda klasterlash imkoniyatlaridan foydalanish	1458
Mavlanov G'olib	
Iqtisodiyotni innovatsion rivojlantirish yo'liga o'tkazish sharoitida "yashil" sanoat siyosatini amalga oshirish xususiyatlari	1464
Fayzullayev Jonibek Negmatullayevich, Umarov Oqil Omiljonovich	
Метод проектов как одно из условия успешного формирования антикоррупционной компетенции студентов высшей школы	1470
Мохоров Дмитрий Анатольевич	
Mehnat migratsiyasi jarayonlarini tartibga solishning xalqaro huquqiy asoslari va institutlari	1476
Askarov Zoxidjon Sadikjanovich	
Tijorat banklarining moliyaviy barqarorligini mustahkamlash va ta'minlash yo'llari	1481
Abdusalomov Olimjon Eshmirzayevich	
Marketing Mix, Retail Trade, Material Environment in Marketing.....	1485
Egamberdiyev Muzaffar	

Davlat tomonidan aholi bandligini tartibga solish ilmiy konsepsiyalarining evolyutsiyasi	1489
Ismoilov Azizbek	
Significance of Investment Activity in Tourism and its Development.....	1493
Utkirjan Akhmedov	
Корпоративные структуры и их влияние на развитие учета и отчетности	1498
Хайдарова Дилдора Жахонгир кизи	
Происхождение и роль социального сельского хозяйства в современной экономике.....	1506
Эгамбердиев Хумоюн Хамрокулович	
Анализ конкурентной среды: примеры, методы и этапы	1512
Садикова Раъно Абдуллаевна	
Milliy iqtisodiyotga jalb qilingan investitsiyalarning tahlili	1518
Djalilov Dostonbek Abduazizovich	
Исследование методов бетонной смеси.....	1524
Шарипова Мадина Конгратаевна	
Oilaviy biznesni boshqaruv tuzilmasi	1532
Toshpo'latov Murodulla Sobirjon o'g'li	
Strategies for Advancing Green Construction: The Influence of Business Investment in Research and Development	1537
Gulsarakhon Muhammadyoqub kizi Ostonaqulova	
Kichik tadbirkorlik faoliyatini samarali yuritishning asosiy shart va tamoyillari	1545
Vaxabov Asadullo Ubaydullo o'g'li	
Оптимизация корпоративного управления через сбалансированное финансовое стратегирование.....	1549
Ахмедов Дилшод Турсункулович	
Milliy iqtisodiyotning o'sishida agroklastarlarni shakllantirish va samaradorligini oshirish hamda innovatsion infratuzilmani rivojlantirish.....	1553
Dusmatov Begmuhammad Olimjonovich	
Improving the Efficiency of the Organization Through the use of Innovative Models of Personnel Management	1559
Bahodurova Sulhiya Azizhojaevna, Akhmedov Usmonjon Khaidarjonovich, Li Marina Rudolfova, Romashkin Roman Anatolyevich	
Факторы влияющие на экономический рост в развитии экономики Нового Узбекистана	1569
Мамедов Хусан, Хамраев Олимжон Яхшибоевич	
Sug'urta bozori bo'yicha risklarni baholash va obyektini sug'urtaga qabul qilishda andarrayting xizmatining tutgan o'rni.....	1576
Sayfullo Mirzoyev	
Klaster korxonalar faoliyatini takomillashtirishda soliq yukini yengillashtirilishi.....	1581
Jabbarov Mashrab Ismoil o'g'li	
Xo'jalik yuritishning tashkiliy-huquqiy shakllarining asosiy belgi va xususiyatlari	1586
Vaxabov Asadullo Ubaydullo o'g'li	
Kichik biznes subyektlarini qo'llab-quvvatlash tizimi samaradorligini baholash.....	1589
Vahobov Davron Abdusalolovich	
Globalashuv jarayonlarini chuqurlashuvi davrida xalqaro turizmni rivojlanishi.....	1597
Abdulxakimov Zuxrali Tursunaliyevich	
Bandlikni taminlashda bo'sh ish o'rinlarini yaratish.....	1602
Rajabboyev Muzaffar Erkaboyevich	
Theoretical foundations of authenticity in leadership	1605
Esanova Shohida Utkirovna	
Masofaviy ta'limni tashkil etishda yuzaga keladigan muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari	1611
Normurodov Akmal Muhiddin o'g'li	
O'zbekiston turizmining barqaror rivojlanishida shopping turizmining ahamiyati	1616
Fayyoza Xalimova Nafasovana	
Mintaqada turizm sohasini rivojlantirish istiqbollari.....	1619
Isomiddinov Inomjon Qurvonali o'g'li	
Iqtisodiy-matematik usullar asosida sanoat korxonalarining investitsiyalari samaradorligini oshirish yo'llari	1625
Eshqo'ziyev Oxunjon Oybek o'g'li	
Yashirin iqtisodiyotga qarshi kurashishda raqamli texnologiyalardan foydalanishning ilg'or xorijiy mamlakatlar tajribasi.....	1630
Raxmonov Lochin To'xtamishovich	
Tijorat banklari iqtisodiy ko'rsatkichlarining o'zgarishini fond bozoridagi aksiyalar narxiga ta'siri tahlili	1636
Yuldoshova Manzura Ollashkurovna	

TIJORAT BANKLARI IQTISODIY KO'RSATKICHLARINING O'ZGARISHINI FOND BOZORIDAGI AKSIYALAR NARXIGA TA'SIRI TAHLILI

Yuldoshova Manzura Ollashkurovna

Toshkent amaliy fanlar universiteti Iqtisodiyot fakulteti "Tarmoqlar iqtisodiyoti" kafedrası katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada tijorat banklarini aksiyalari narxiga ta'sir qiluvchi ko'rsatkichlari tahlil qilingan. Bundan tashqari, banklararo raqobat bozori orqali bank aksiyalari narxini barqarorligini ta'minlashda MIMD (management – indicators modern – information technologies - digital marketing strategy) modeli ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: banklararo raqobat, aktiv, majburiyat, kapital, ustav kapital, foizli daromad, foizli xarajat, sof foyda, MIMD modeli.

Abstract: This article analyzes the indicators affecting the share price of commercial banks. In addition, the MIMD (management - indicators modern - information technologies - digital marketing strategy) model has been developed to ensure the stability of the price of bank shares through the interbank competition market.

Key words: interbank competition, asset, liability, capital, authorized capital, interest income, interest expense, net profit, MIMD model.

Аннотация: В данной статье анализируются показатели, влияющие на цену акций коммерческих банков. Кроме того, для обеспечения стабильности цены акций банка на рынке межбанковской конкуренции разработана модель MIMD (менеджмент – показатели современные – информационные технологии – цифровая маркетинговая стратегия).

Ключевые слова: межбанковская конкуренция, актив, обязательство, капитал, уставный капитал, процентные доходы, процентные расходы, чистая прибыль, модель MIMD.

KIRISH

Respublikamiz bank amaliyotida kiritilayotgan turli o'zgarishlar hamda islohotlar ularning jahon bank amaliyoti bilan yaqinlashish imkoniyatini oshirmoqda. Tijorat banklari faoliyatini jahon bank bozori bilan integratsiya qilishda, birinchi navbatda, amalga oshirilishi lozim bo'ladigan masalalardan biri bu xususiyashtirish hisoblanadi. Hozirgi kunda respublikamizda faoliyat olib borayotgan 33 ta banklarning 12 tasida davlat banklari hisoblanadi¹. Ularning umumiy aktivlardagi ulushi 2022-yil 1-yanvar holatiga ko'ra 81,4%, majburiyatlardagi ulushi 81,5%, kreditlardagi ulushi 85,8% hamda depozitlardagi ulushi 66,7 foizni tashkil etgan. 2023-yil 1-yanvar holatiga ko'ra esa, umumiy aktivlardagi ulushi 78,2%, majburiyatlardagi ulushi 78,5%, kreditlardagi ulushi 83,2% hamda depozitlardagi ulushi 62,5 foizni tashkil etgan².

Avval ham ko'p bora ta'kidlaganimizdek, "O'zbekistonda hatto nominal narxida bo'lgan bironta davlat banki mavjud emas. Sanoatqurilishbankning aksiyalari nominal qiymati 19 so'm bo'lgan holda, oxirgi savdolarda 2 barobar arzonroq, 10,37 so'mdan sotilgan. Aytish kerakki, davlat nazoratidagi banklar aksiyalari nominalidan ancha, hatto karrasiga arzon ekani holatni kuzatish mumkin. Jumladan, Mikrokreditbank aksiyalari nominali 1068 so'm, oxirgi kotirovka 700 so'm, Turonbank aksiyalari nominali 1700 so'm, oxirgi kotirovka 570 so'm, Qishloqqurilishbank aksiyalari nominali 119,25 so'm, oxirgi kotirovka 110 so'm, Aloqabank aksiyalari nominali 121 so'm, oxirgi kotirovka 77 so'm, Agrobank aksiyalari nominali 1 168 so'm, oxirgi kotirovka 588,01 so'm"³.

O'zbekistonni yangi taraqqiyot strategiyasida "Davlat ulushiga ega tijorat banklarida transformatsiya jarayonlarini yakunlab, 2026-yil yakuniga qadar bank aktivlarida xususiy sektor ulushini 60 foizgacha yetkazish" vazifasi belgilangan⁴.

1 <https://cbu.uz/oz/statistics/bankstats/843918/>

2 Марказий банк маълумотлари асосида муаллиф томонидан тузилган.

3 <https://xs.uz/uzkr/post/tizhorat-banklarining-samarali-investitsion-faoliyati-taraqqiyot-va-farovonlikning-muhim-omili>

4 2022-2026-йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси. "Адолат" миллий ҳуқуқий ахборот маркази, -Т.:2022 й.-152 б.

Yuqoridagi vazifalarni bajarish uchun “Banklarni transformatsiya qilish jarayonida mijozlarning talablari ortib borishi muqarrar va bu borada ilg’or innovatsion bank xizmatlarini sifatli ko’rsatilmaligi natijasida bank mijozlarining o’z bankiga bo’lgan ishonchining kamayishiga olib kelishi mumkin. Natijada, bank mijozlari banklarini almashtirishga yoki boshqa bank xizmatlaridan foydalanishga xarakat qiladi. Shuning uchun banklar mijozlarining talablariga binoan faoliyatini transformatsiya qilishi, ya’ni bank mahsulotlari va xizmatlarini zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalangan holda yangi bank xizmatlarni yaratishni taqozo etadi” deb hisoblaydilar⁵.

Shunday qilib bank faoliyatini tartibga solish orqali, xususiyashtirish amaliyotini tezlatish orqali davlat banklarini fond bozorida aksiyalar narxini barqarorlashtirish muhim sanaladi. Buning uchun birinchi navbatda banklar o’z iqtisodiy ko’rsatkichlarini yaxshilashi, mijozlar ishonchini qozonishi, sifatli xizmat va zamonaviy texnologiyalardan foydalanish amaliyotini ishlab chiqish zarur bo’ladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Ko’plab olib borilgan tadqiqotlarda, bank aksiyalarini barqarorligini ta’minlashda ishtirok etuvchi ko’rsatkichlarni samaradorligini oshirish orqali erishish lozimligini ta’kidlab o’tsalar, ayrim tadqiqotchilar “aksiyalarning narxini barqarorligini ta’minlashda banklar barqaror bo’lsagina maqsadga erishish mumkin deb hisoblaydilar”⁶.

Bank aksiyalari narxini o’zgarishini boshqa tadqiqotchilar “mamlakat iqtisodiyotiga eng ko’p ulush qo’shayotgan resurslarni narxini o’zgarishi bilan bog’lash zarur deb hisoblaydilar”⁷. Amerikalik olim A. Robert olib borgan tadqiqotlarida “aksiyalarni narxini o’zgarishini moliyaviy institutlarning portfelidagi o’zgarishlar bilan solishtirishni maqsadga muvofiq, deb tahlil olib borgan”⁸.

Kalomiris va Xaberning tadqiqoti “bankirlar va siyosatchilar o’rtasida uzoq vaqtdan beri mavjud bo’lgan kvid pro-kvoga oydinlik kiritgan bo’lib, qo’shilish huquqi evaziga banklar kreditga loyiq bo’lmagan qarz oluvchilarga kredit berish orqali o’zlarining mahalliy hamjamiyatlariga yetarlicha sodiq ekanliklarini ko’rsatishlari kerak. Aks holda banklarning aksiyalari fond bozorida keskin o’zgarishlarni boshdan o’tkazadi, bu esa ularning inqirozga yuz tutishiga olib keladi deb ta’kidlaganlar”⁹. Ushbu tadqiqotda “biznes tashkilotlarida tashkiliy o’zgarishlarni rejalashtirish va amalga oshirish bilan bog’liq bo’lib, har qanday banklardagi o’zgarish ularning fond bozorida aksiyalar narxini o’zgarishiga to’g’ridan to’g’ri ta’sir etishini asoslab bergan”¹⁰.

Banklarning fond bozorida aksiyalar narxi har qanday bank uchun ma’lum bir maromda ketishi ularning barqarorligini ta’minlashga imkon beradi. “Ammo banklar o’zlarining bozor-leveraji nisbati uchun maqsadli ishlayotganga o’xshaydi. Ushbu maqsadga moslashish sekin amalga oshib borayotgan sharoitda aksiyalarning daromadlarini keskin kamayib ketishi orqali kuchli kutilmagan salbiy zarbaga uchrashishi mumkin deb izohlaydilar”. Amerikalik olim Enn Boden olib borgan tadqiqotlarida “bank sohasini har qanday bozorda faoliyatini eng cho’qqiga chiqarishni yangi bank texnologiyalar bilan bog’lash zarurligini asoslab bergan. Olimning fikricha, har qanday raqamlashtirilgan bank aksiyalari barqarorligini yo’qotmaydi, aksincha, o’ziga ko’proq mijozlar jalb qiladi deb ta’kidlaydi”¹¹.

Tijorat banklari raqobat bozorida ularga turli moliyaviy institutlar ham raqobatchi tashkilot sifatida banklar bozoriga ishtirok etadilar. Ular bir tomondan banklar faoliyatiga keskin ta’sir ko’rsatsa, ikkinchi tomondan banklarni raqobat bozorida o’z mavqeini ushlab turish uchun yangi innovatsion g’oyalarni ishlab chiqishga majbur qiladi. Ayrim tadqiqotchilar ushbu “bog’liqlik banklar aksiyalariga ijobiy ta’sir ko’rsatishini asoslab berganlar. Ularning fikricha banklar raqobatchi moliyaviy institutlar aksiyalar narxini o’zgarishiga moliyaviy vositachilik rolini bajaradi deb hisoblaydilar”¹².

Kevin Devis tadqiqotlarida banklarning konsentratsiyasi banklar bozorida holatni tubdan o’zgartirishga hamda ularning fond bozorida aksiyalari narxiga keskin ta’sir ko’rsatishini tahlil qilib bergan. Tadqiqotchi

5 <https://e-journal.uz/2020/10/23/> (Рахматов Т. Банкларнинг трансформация жараёнини фаоллаштиришда банк хизматлари масалалари)

6 Asad Rauf. Banking stability and the price of credit obligations/March 2023 Journal of Financial Intermediation 54(5): 101027 DOI:10.1016/j.jfi.2023.101027 License CC BY 4.0

7 C.T. ALBULESCU. Bank financial stability, bank valuation and international oil prices: Evidence from listed Russian public banks/ <https://arxiv.org/ftp/arxiv/papers/2004/2004.12791.pdf>

8 Robert A. Weigand. Applied Equity Analysis and Portfolio Management: Tools for Analysis and Portfolio Management/336 pages 2014 19.34 MB

9 V. Kalomiris, Steven H. Haber. Fragile by Design: The Political Origins of Banking Crises and Deficit Credit (The Princeton Economic History of the Western World, 50)/Illustrated, February 23, 2014.

10 https://www.researchgate.net/publication/325060756_Managing_Change_in_Banking_Organizations_The_Case_of_a_UK_Commercial_Bank

11 Ann Boden. Banking: How I Ruined an Industry./Penguin Business (November 5, 2020). English. Binding: 288 pages. ISBN-10: 0241453585 ISBN-13: 978-0241453582

12 Nicola Cetorelli, Benjamin H. Mandel, and Lindsay Mollineaux. The Evolution of Banks and Financial Intermediation: Framing the Analysis/ <https://www.newyorkfed.org/medialibrary/media/research/epr/12v18n2/1207cet1.pdf>

fikricha “har qanday davlatdagi banklar faoliyati bilan bog‘liq bo‘lgan konsentratsiya jarayoni ko‘proq xorijiy va o‘rta darajadagi mahalliy raqobatchilar konsentratsiyaning raqobatga ta’siri haqidagi xavotirlarni kamaytirishi mumkin, ammo ehtiyotkor siyosat va moliyaviy barqarorlik uchun muhim muammolarni ko‘tarishi mumkin”¹³.

O‘rganilgan tadqiqotlarning ayrim holatlarida banklarning aksiyalari narxini o‘zgarishini aniq ko‘rsatkichlar asosida baholash taklif etilgan. Jumladan, Deniyel Brobi tomonidan olib borilgan tadqiqotda “asosiy ko‘rsatkichlar sifatida rentabelligi, sof foiz marjasi va likvidlilik koeffitsiyentlarini ko‘rsatib o‘tgan. Tadqiqotchi tomonidan bozor ishtirokchilariga to‘rtta mumkin bo‘lgan strategiya taqdim etgan: (1) mijozlarni ushlab turish, (2) mijozlarni jalb qilish, (3) xizmat sifatida bank va (4) ijtimoiy media to‘lov platformalari.”¹⁴.

Bundan tashqari, Bekkalli va boshqalar DEA va SFA usullaridan foydalangan holda Yevropaning beshta davlatida qimmatli qog‘ozlar daromadlari va xarajatlar ko‘rsatkichlari o‘rtasidagi bog‘liqlikni o‘rganib chiqqan. Ular “Yevropa banklarida rentabellik va fond daromadlari o‘rtasida ijobiy bog‘liqlik bor degan xulosaga kelishgan va bu bog‘liqlik faqat DEA usulidan foydalanganda ahamiyatli bo‘ladi degan xulosaga kelishgan”¹⁵.

Ayrim olib borilgan tadqiqotlarda Xitoylik olimlar Chan 1990 yildan 2014 yilgacha Osiyoning beshta davlatida texnik samaradorlik va bank aksiyalari daromadlari o‘rtasidagi bog‘liqlikni o‘rganib chiqqan. U “bank faoliyati va aksiya daromadlarining o‘zgarishi o‘rtasida uzoq muddatli ikki tomonlama bog‘liqlik mavjudligini aniqlagan, bu bankning uzoq muddatli faoliyati uchun yaxshi ko‘rsatkich ekanligini anglatadi”¹⁶.

Yuqorida o‘rganilgan nazariy qarashlarda olimlar asosiy e’tiborni bank ko‘rsatkichlari hamda ularning aksiya narxlariga ta’sirini o‘rganishga e’tibor qaratganlar. Olingan nazariy qarashlar asosida bank aksiyalar narxini barqarorligini ta’minlashda uchta yo‘nalish, banklarning eng muhim ko‘rsatkichlari asosida, makroiqtisodiy ko‘rsatkichlar hamda ijtimoiy-siyosiy holatlardan kelib chiqqan holda baholash zarurligini belgilab berganlar.

TADQIQOT METADOLOGIYASI

Banklararo raqobat bozori orqali bank aksiyalari narxini barqarorlashtirish ulaning boshqaruv strategiyasi, ko‘rsatkichlari, zamonaviy axborot texnologiyalarini qo‘llash hamda raqamli marketing strategiyasini to‘g‘ri tashkil etish orqali amalga oshirish mumkin.

TAHLIL VA NATIJALAR

Respublikamizda faoliyat olib borayotgan davlat banklarining aksiyalar narxiga ta’sir qiluvchi eng muhim ko‘rsatkichlaridan foydalangan holda o‘zaro tahlilini ko‘rib chiqamiz. Tadqiqotimiz obyektlari sifatida O‘zsa-noatqurilish banki, Mikrocredit bank, Qishloq qurilish bank, Ipoteka bank hamda Xalq banklarini olamiz. Tahlil qilish uchun olinadigan eng muhim ko‘rsatkichlari sifatida, aktivlar, majburiyatlar, kapitali, ustav kapitali, foizli daromad, foizli xarajat, sof foydasi va boshqa ko‘rsatkichlaridan foydalangan holda tahlil o‘tkazamiz.

Banklar faoliyati ko‘rsatkichlari orqali bank aksiyalarini fond bozorida barqarorligini ta’minlovchi eng muhim ko‘rsatkichi bu ularning sof foydasi hisoblanadi. Tijorat banklarining yil oxirida oladigan sof foydasini ko‘payishi uning yil davomida belgilangan rejalarini bajarilgani yoki amalga oshganini bildiradi. 2022 yilda banklarning sof foydasi bo‘yicha tahlili o‘rganilganda quyidagi holatlar kuzatildi. Operativ ma’lumotlarga ko‘ra 2022 yil yakuniga ko‘ra, O‘zbekistonda faoliyat yuritayotgan 31 ta bankning jami sof foydasi 9 trln. 993,4 mlrd. so‘mni tashkil qilgan. Uchta bank — TBC Bank (-116,1 mlrd. so‘m), O‘zagroeksportbank (-18,5 mlrd. so‘m) va Ravnaq bank (-8,5 mlrd. so‘m) yilni moliyaviy zarar bilan yakunlagan. (Faoliyati zarar bilan yakunlangan banklarni hisobga olmaganida, qolgan banklarning jami sof foydasi 10 trln. 136 mlrd. so‘mdan ortiq bo‘lgan.)

Sof foyda ko‘rsatkichi bo‘yicha yetakchi 10 ta bankning 5 tasi (O‘zmilliybank, Ipoteka bank, Agrobank, O‘zsanoatqurilishbank va Qishloq qurilish bank) davlat ulushi ustuvor bo‘lgan banklar, qolgan 5 tasi esa (Kapitalbank, Hamkorbank, Trastbank, Ipak Yo‘li banki va Oriyent Finans bank) xususiy va boshqa banklardir.

Sof foyda ko‘rsatkichi bo‘yicha eng katta ko‘rsatkich O‘zmilliybankda qayd etilgan bo‘lib, bank sof foydasi 2021-yilga nisbatan 1 trln. 426 mlrd. so‘mga oshgan va 2022-yil yakuniga ko‘ra 2 trln. 409,6 mlrd. so‘mni tashkil qilgan. Xususiylashtirilishi aniq bo‘lgan Ipoteka bank yilni 1 trln. 156,5 mlrd. so‘m sof foyda bilan yakunlagan. 1 trln.lik “marra”dan o‘tgan uchinchi bank - sof foydasini 2021-yilga nisbatan 3 barobarga oshirgan Kapital bank

13 Kevin Davis. Banking Concentration, Financial Stability and Public Policy /<https://www.rba.gov.au/publications/confs/2007/pdf/davis.pdf>

14 <https://jfin-swufe.springeropen.com/articles/10.1186/s40854-021-00264-y>

15 Beccalli, E., Casu, B., & Girardone, K. (2006). Efficiency and stock performance in European banking. *Journal of Business Finance and Accounting*, 33(1–2), 245–262. <https://doi.org/10.1111/j.1468-5957.2006.01362.x> [Cross-reference], [Web of Science®], [Google Scholar]

16 Chan, S.-G. (2016). Technical performance and stock performance of registered commercial banks in ASEAN-5. In K. Munir and S. Ching Kok (Eds.), *Information Efficiency and Anomalies in Asian Stock Markets* (pp. 210–227). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315638195>. [Google Scholar]

bo'lib, bank yil davomida 1 trln. 79,9 mlrd. so'm sof foyda olgan. 2021-yil yakuni bo'yicha qariyb 1 trln. sof foyda olgan O'zsanoatqurilishbank 2022-yil 400 mlrd. kam sof foyda bilan 7-o'ringa "tushgan".

1-jadval: Tijorat banklarini sof foydasi bo'yicha ko'rsatkichlari (mlrd. so'm)¹⁷

№	Banklar	Yillar						
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	O'zsanoatqurilish banki	86,7	899,3	219,4	604,5	806,9	998,2	588,9
2	Mikrokredit bank	20,6	63,8	14,9	16,4	27,3	5,1	21,3
3	Qishloq qurilish bank	24,5	13,1	85,4	141,2	81,8	319,4	437,5
4	Ipoteka bank	72,1	280,9	177,7	339,0	405,2	886,8	1156,5
5	Xalq banki	151,8	130,7	333,8	104,8	505,1	-2187,0	7,9

Sof foydasini sezilarli darajada oshirgan Universalbank (137,5 mlrd. so'm), KDB bank (212,3 mlrd. so'm), Aziya Alyans bank (202,1 mlrd. so'm)ni, shuningdek ochilganiga ko'p bo'lmagan bo'lsa-da, moliyaviy barqarorlikka erishgan ANORBANK (40,7 mlrd. so'm) va Uzumbank (41,1 mlrd. so'm)ni alohida qayd etish mumkin. 2021 yilni zarar bilan yakunlagan AT "Xalq banki" o'tgan yilni sof foyda bilan yakunlashga erishgan (7,9 mlrd. so'm). O'zagroeksportbank va TBC Bank 2021-yilni ham 2022-yilni ham zarar bilan yakunlagan. 2021-yil foyda bilan ishlagan Ravnaqbank 2022-yilni -8,5 mlrd. zarar bilan yakunlagan.

Tijorat banklarining keyingi eng muhim aksiyalariga ta'sir qiluvchi ko'rsatkichi bu albatta ularning aktivlari hisoblanadi. O'rganilayotgan banklarimizning ushbu ko'rsatkich bo'yicha holati quyidagicha bo'lgan.

2-jadval: Tijorat banklarining aktivlari bo'yicha ko'rsatkichlari (mlrd. so'm)¹⁸

№	Banklar	Yillar						
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	O'zsanoatqurilish banki	10309,0	24306,5	31026,1	35846,1	50692,1	55731,9	56391,9
2	Mikrokredit bank	1339,6	1807,2	2942,9	5571,5	9878,9	12802,3	16782,5
3	Qishloq qurilish bank	5295,2	6428,1	9272,5	12368,6	15582,2	19944,8	24822,3
4	Ipoteka bank	5747,8	13583,6	19831,3	23844,9	32604,1	40164,3	49830,0
5	Xalq banki	4308,9	5535,3	9302,4	17334,2	24085,5	28635,6	26921,0

Aktivlar bo'yicha tahlil qilinayotgan barcha banklarda ijobiy holat kuzatilgan. Faqat Xalq bankida 2021-yilga nisbatan 2022-yilda pasayish holati kuzatilgan.

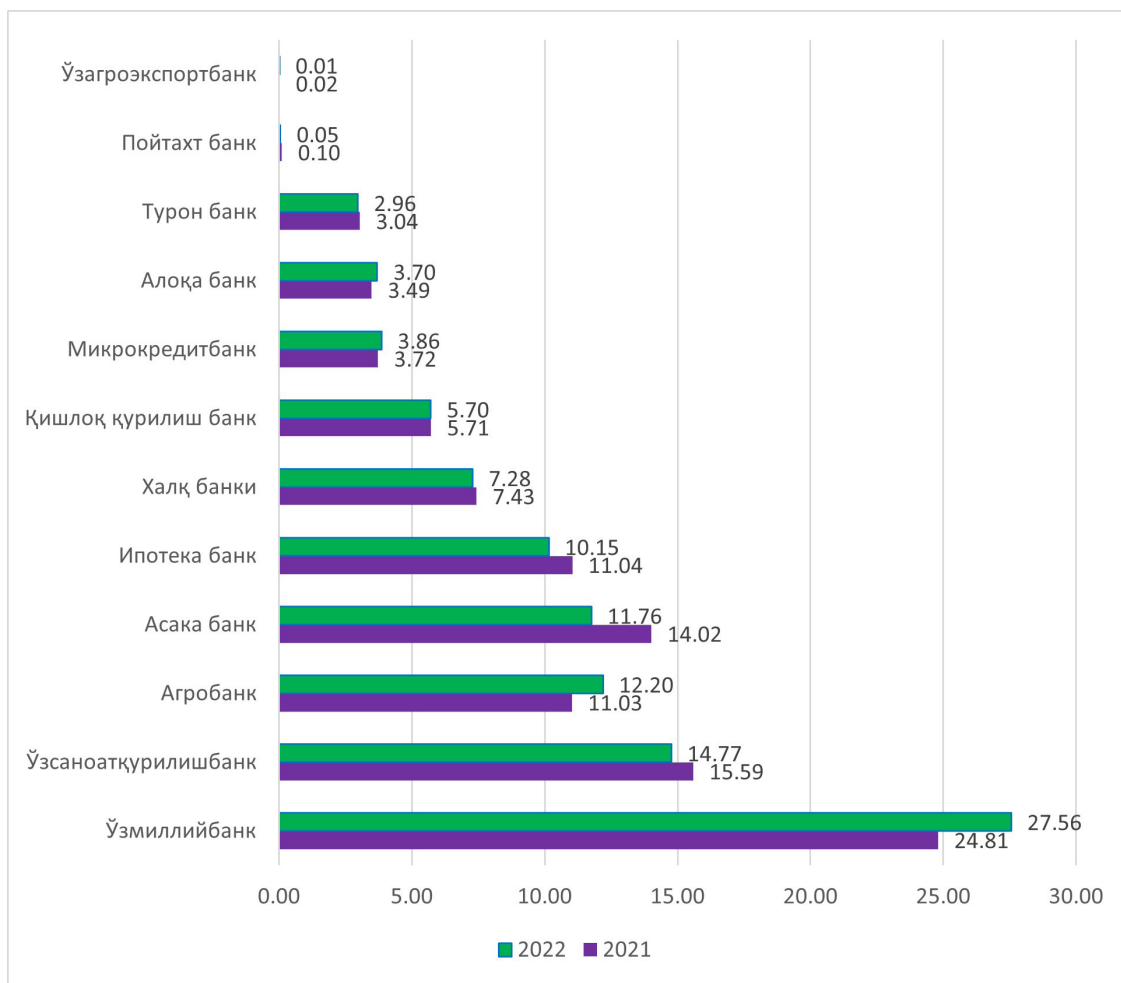
Respublikamizda faoliyat olib borayotgandavlat banklarini aktivlar bo'yicha ulushini 2021 yil va 2022-yil bilan solishtirganda quyidagi holat kuzatildi.

Bunda eng katta ulush O'zmilliy bank ulushiga to'g'ri kelgan bo'lib, davlat banklarini aktivlari bo'yicha 2021-yilda 24,81 foizni tashkil etgan bo'lsa, 2002-yilda 27,56 foizni tashkil etgan. Keyingi yuqori ulush bu O'zsanoatqurilish banki hissasiga to'g'ri kelgan bo'lib, 2021-yilda 15,59 foizga teng bo'lgan bo'lsa, 2022-yilda 14,77 foizga ega bo'lgan. Uchinchi eng yirik ulushga ega bo'lgan banklar qatoriga Agrobank ham kirgan bo'lib, bankning ulushi 2021-yilga nisbatan 2022-yilga 1,17 foizga oshgan. Ushbu holat aktivlar bozorida davlat banklari monopol holatga ega ekanligidan dalolat beradi. Tahlil qilayotgan banklarimizdan eng past ko'rsatkich Mikrokredit bank hissasiga to'g'ri kelgan, bunda bankning ulushi 2021-yilda 3,72 foiz bo'lgan bo'lsa, 2022-yilda 3,86 foizga o'zgargan.

"Rivojlangan mamlakatlar tajribasini ko'rsatishicha, bank aktivlarini boshqarish, aktivlarning samaradorlik darajasini saqlab turish, aktiv operatsiyalar hajmini oshirib borish banklarni rivojlantirishning asosiy omili hisoblanadi. Bunday vaziyatda bank aktivlarini to'g'ri boshqarish orqali bankning resurslar bazasini mustahkamlash, aktiv amaliyotlarni ko'paytirish asosida bank daromadini oshirish talab qilinadi. Bundan tashqari, moliya bozorida banklarning raqobatbardoshligini mustahkamlash, mijozlar, aksiyadorlar va omonatchilar manfaatlarini to'liq kafolatlay oladigan bank mexanizmini shakllantirish ko'p jihatdan banklarda aktivlardan samarali foydalanish, xarajatlar samaradorligini oshirish kabi bir qator ichki imkoniyatlardan keng foydalanishni talab etadi.

17 Муаллиф томонидан тижорат банклари маълумотлари асосида тайёрланган.

18 Муаллиф томонидан тижорат банклари маълумотлари асосида тайёрланган.

1-rasm: Davlat banklarini aktivlar bo'yicha ulushi¹⁹

Aktivlarni boshqarishda asosiy e'tibor tavakkalchilikning eng past darajasi sharoitida daromadlar va xarajatlarni orasidagi ijobiy farqni mumkin qadar oshirish yoki uni juda bo'lmaganda barqaror darajada saqlab turishga qaratilishi zarur²⁰.

3-jadval: Tijorat banklarining majburiyatlari bo'yicha ko'rsatkichlari (mlrd. so'm)²¹

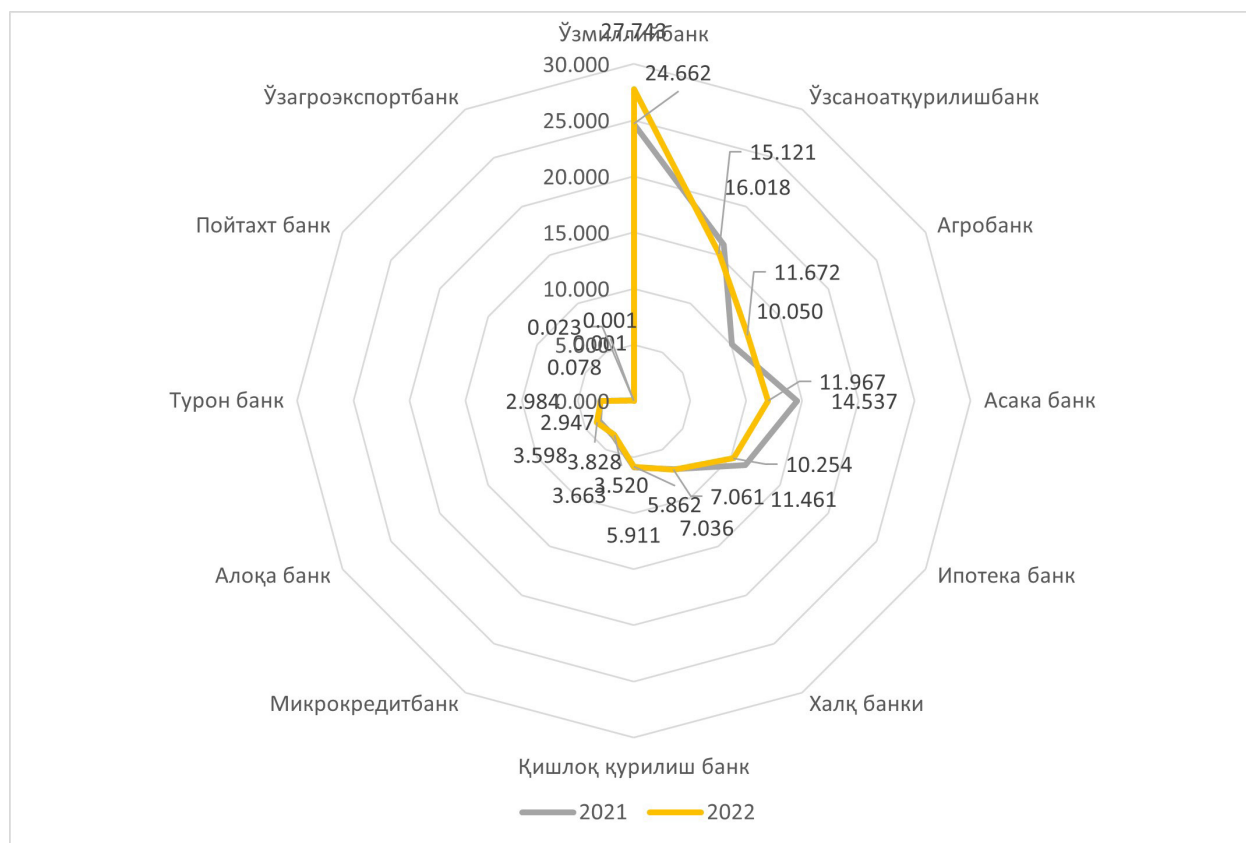
№	Banklar	Yillar						
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	O'zsanoatqurilish banki	9455,3	21843,2	27822,6	29525,5	43736,1	48787,1	49250,4
2	Mikrokredit bank	1145,7	1204,8	2246,8	3911,5	8191,6	10510,6	13138,5
3	Qishloq qurilish bank	4861,6	5347,2	8156,3	11137,9	13489,5	17838,6	18011,6
4	Ipoteka bank	5333,7	12019,6	18218,2	20236,8	28563,7	35237,3	43250,0
5	Xalq banki	4380,9	4183,9	7499,3	12973,4	18816,5	23425,6	21073,0

Majburiyatlar bo'yicha barcha banklarda oldingi yillarga nisbatan o'sish bo'lgan. Faqatgina Xalq bankida 2021-yilga nisbatan 2022-yilga pasayish kuzatilgan. 2016-yilga nisbatan o'zgarishini tahlil qiladigan bo'lsak, barcha banklarda juda katta o'sish holatini ko'rish mumkin. Davlat banklarini majburiyatlari bo'yicha o'zaro ulushini ikki yil uchun taqqoslaganda quyidagi holat yuzaga kelgan.

¹⁹ <https://cbu.uz/oz/statistics/bankstats/843918/> сайти маълумотлари асосида муаллиф томонидан тузилган.

²⁰ <https://www.myuniversity.ru/%D0.html>

²¹ Муаллиф томонидан тижорат банклари маълумотлари асосида тайёрланган.

2-rasm: Davlat banklarini majburiyatlar bo'yicha ulushi²²

Majburiyatlar bo'yicha ham asosan uchta o'rin O'zmiqbank, O'zsanoatqurilishbank hamda Agrobank hissasiga to'g'ri kelgan. Ularning mos ravishda ulushlari 2021-yilga nisbatan, 2022-yilda o'sish tendensiyasiga ega bo'lgan. Jumladan, O'zmiqbank ulushi 2021-yilda 24,6 foiz bo'lgan bo'lsa, 2022-yilda 27,7 foizga teng bo'lgan. Tahlil qilayotgan banklarimiz orasida O'zsanoatqurilish banki ulushi yuqori ko'rsatkichga teng bo'lib, 2021-yilda 15,1 foizga teng bo'lib, 2022-yilda 16 foizga teng bo'lgan. Ipoteka bank ulushi 2021-yilga nisbatan 2022-yilda 1,2 foizga pasaygan bo'lsa, Xalq bankiniki deyarli o'zgarmagan 7 foiz atrofida bo'lgan. Mikrocredit bank ulushi 2021-yilga nisbatan 2022-yilda 1,1 foizga pasaygan.

4-jadval: Respublikamiz umumiy bank aktivlari va majburiyatlarida tahlil etilayotgan banklarning ulushi²³

№	Banklar	Aktivlar bo'yicha (%)		Majburiyatlar bo'yicha	
		2021	2022	2021	2022
1	O'zsanoatqurilish banki	12,70	11,5	10,97	11,83
2	Mikrocredit bank	3,03	3,0	2,51	2,75
3	Qishloq qurilish bank	4,65	4,5	4,05	4,58
4	Ipoteka bank	8,99	7,9	7,85	8,02
5	Xalq banki	6,05	5,7	4,82	5,52

Respublikamiz umumiy bank aktivlarida tahlil qilayotgan banklarimiz orasida O'zsanoatqurilish bankining ulushi qolgan banklarga nisbatan yuqori ekanligini ko'rish mumkin. O'zsanoatqurilish bankining ulushi 2021-yilga nisbatan 2022-yilda pasaygan bo'lsada, ammo respublika banklari ichida ulushi bo'yicha ikkinchi o'rinni saqlab qolgan. Majburiyatlar bo'yicha ham bankning ulushi oshgan bo'lib, 2021-yilga nisbatan 2022-yil yakuniga ko'ra 0,86 foizga oshgan. Tahlil qilayotgan banklarimiz orasida eng kam ulushga har ikki ko'rsatkich bo'yicha Mikrocreditbankining ulushi kamligini ko'rish mumkin.

Keyingi ko'rsatkichlar bank aksiyalari narxini o'zgarishiga yuqori ta'sir qiluvchi bu kredit va depozitlar bo'yicha holatini ko'rib chiqamiz. Bizga ma'lumki tijorat banklarining asosiy daromad manbai bu ularning kredit-

22 <https://cbu.uz/oz/statistics/bankstats/843918/> сайти маълумотлари асосида муаллиф томонидан тузилган.

23 <https://cbu.uz/oz/statistics/bankstats/843918/> сайти маълумотлари асосида муаллиф томонидан тузилган.

lari hisoblanadi. Tijorat banklarida kredit siyosati to'g'ri yo'lga qo'yilsa, ularning fond birjasidagi aksiyalari narxini barqarorligi saqlanib turiladi. Shuning uchun banklar tomonidan kredit bo'yicha taqdim etilayotgan xizmatlar raqobatchilariga nisbatan har taraflama ustun bo'lishi zarur hisoblanadi.

5-jadval: Tijorat banklarining kreditlari bo'yicha ko'rsatkichlari (mlrd. so'm)²⁴

№	Banklar	Yillar						
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	O'zsanoatqurilish banki	8568,5	20360,6	28020,6	30039,8	39954,0	42537,1	51689,0
2	Mikrokredit bank	1004,8	1197,7	2393,6	4486,3	8143,8	10334,2	13337,0
3	Qishloq qurilish bank	4631,8	5635,7	8410,8	11292,5	13452,9	16885,1	20292,0
4	Ipoteka bank	4637,3	10583,2	17598,2	19839,7	24345,2	29263,2	32658,0
5	Xalq banki	2352,3	3440,0	4691,1	12407,2	18242,1	18792,0	19596,0

Tijorat banklarini kreditlar bo'yicha ko'rsatkichlari barcha banklarda ijobiy o'zgarishlarni ko'rish mumkin. 2016-yilga nisbatan 2022-yilga nisbatan olib qaralganda O'zsanoatqurilishbanki 43120,5 mlrd. so'mga, Mikrokredit bank 12332,2 mlrd. so'mga, Qishloq qurilish bank 15660,2 mlrd. so'mga, Ipoteka bank 28020,7 mlrd. so'mga hamda Xalq banki 17243,7 mlrd. so'mga oshganini kuzatish mumkin. Ushbu holat banklar uchun ijobiy holat deb baholash mumkin. Ammo shuning bilan birga banklarda muammoli kreditlar ulushini ham nazorat qilib turish zarur bo'ladi. 2023-yil 1-yanvar holatiga ko'ra banklardagi muammoli kreditlar ulushi O'zsanoatqurilish bankida 2,8%, Mikrokredit bank 4,8%, Qishloq qurilish bank 3,9%, Ipoteka bank 2,5% hamda Xalq banki 11,9% tashkil etgan. Bu ko'rsatkich bo'yicha eng yomon holat Xalq bankida kuzatilgan. Belgilangan me'yordan (5%) oshib ketgan. Ushbu holat bankning aksiyalari narxiga to'g'ridan to'g'ri ta'sir qilishi mumkin.

Markaziy bank ma'lumotlariga ko'ra, "2023-yilning yanvar oyida bank tizimi kredit portfeli o'tgan yil yanvar oyidan farqli ravishda 1 trln 60 mlrd so'mlik o'sishni qayd etgan. Davlat banklarining jami kredit portfeli 561 mlrd so'mga kamaygan bo'lsa-da, boshqa banklarda kredit portfeli 1,6 trln so'mga o'sgan. Banklar kesimida kredit qoldig'i O'zsanoatqurilishbank (884 mlrd so'm), Agrobank (887 mlrd so'm), Kapital bank (776 mlrd so'm), Oriyent Finans bank (247 mlrd so'm), Infinbank (211 mlrd so'm), Ipak Yo'li banki (198 mlrd) so'm hamda Davr bank (138 mlrd so'm) nisbatan jadal o'sgan. O'zmilliybank (-2 trln so'm), Ipoteka bank (-142 mlrd so'm), Tenge bank (-186 mlrd so'm)larda kredit portfeli nisbatan sezilarli miqdorda kamaygan.

Kredit portfeli tarkibidagi muammoli kreditlar (NPL) ulushi yanvar oyi davomida 0,23 foizga o'sgan. Davlat banklarida ushbu ko'rsatkich 0,29 foiz o'sgan bo'lsa, boshqa banklarda muammoli kreditlar ulushi 0,03 foizga kamayishni qayd etgan.

Xalq bankidan boshqa deyarli barcha yirik davlat banklarida muammoli kreditlar miqdori ortgan. Miqdor jihatdan muammoli kreditlarning (boshqa banklardan ko'ra) sezilarli o'sishi O'zsanoatqurilishbank (+347 mlrd so'm), Ipoteka bank (+213 mlrd so'm) hamda Qishloq qurilish bankda (+109 mlrd so'm) kuzatilgan. Boshqa (davlat ulushi mavjud bo'lmagan) banklarda faqat Trastbankda (+76 mlrd so'm) muammoli kreditlar miqdori sezilarli o'sgan".

Olingan tahlillardan shuni ko'rish mumkinki tijorat banklari raqobat orqali bank aksiyalari narxiga ta'sir doirasini o'rganishda birinchi navbatda ularning eng muhim ko'rsatkichlarini belgilangan me'yorlardan kam bo'lmashini ta'minlashni taqozo etadi. Undan keyin tijorat banklarining raqobat bozorida olib borayotgan siyosati bankning raqobatchilari siyosati bilan o'zaro uyg'unlikda ishlab chiqilishi zarur bo'ladi. Yana bir muhim tomoni bank aksiyadorlari tomonidan bildirilayotgan takliflar bank tomonidan raqobat bozorida holatlardan kelib chiqib qabul qilish mexanizmini yaratishni taqozo etadi. Banklarning raqobat bozorida umumiy xususiyatlaridan kelib chiqib, ularning aksiyalari narxiga ta'sir qiluvchi omillar ketma-ketligini quyidagicha belgilab maqsad muvofiq deb hisoblaymiz.

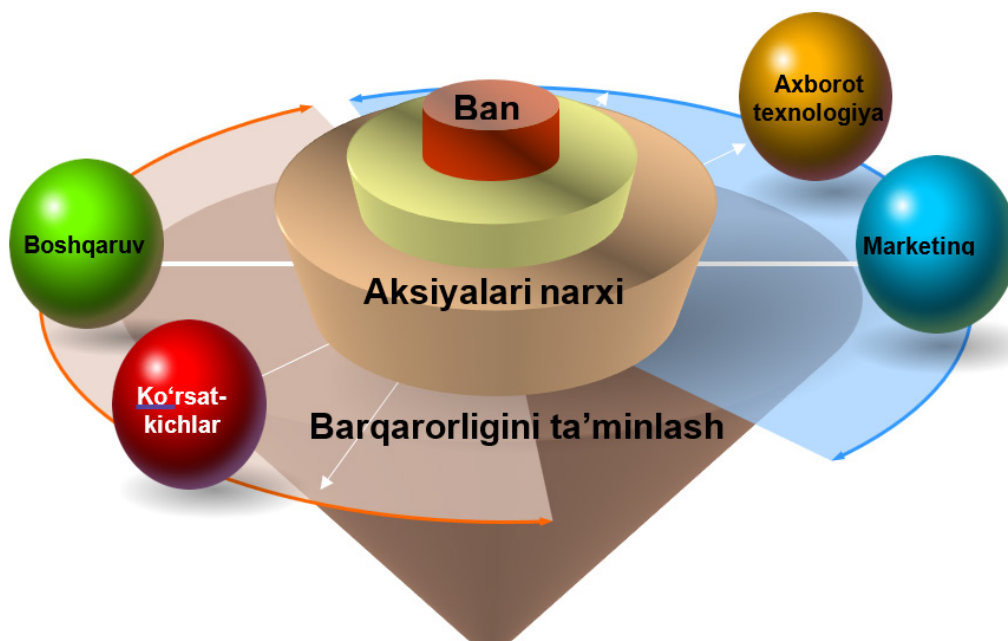
- birinchidan, banklararo raqobat bozorida holat har bir bank uchun shaffof bo'lishi zarur;
- ikkinchidan, banklararo raqobat bozorida banklardan tashqari boshqa moliyaviy institutlarning ishtirokini hisobga olishi hamda uning bank aksiyalariga ta'sir qilish chegaralarini aniqlab borish maqsadga muvofiq hisoblanadi;
- uchinchidan, banklar doimiy ravishda fond bozorida o'z aksiyalar narxini keskin o'zgarish holatlarini monitoring qilib borishi zarur;
- to'rtinchidan, banklar tomonidan raqobat bozorida taklif etilayotgan har qanday yangi bank texnologiyalarini, bank xizmatlari va servisini aksiyalar narxiga ta'sir qilish prognozini oldindan belgilab olishi muhim hisoblanadi;

24 Muallif tomonidan tijorat banklari ma'lumotlari asosida tayyorlangan.

- beshinchidan, bank ko'rsatkichlariga ta'sir qiluvchi risk komponentlarini chuqur tahlil qilgan holda, kutilishi mumkin bo'lgan yo'qotishlarni oldini olish bo'yicha aniq mexanizmlarni ishlab chiqishi va doimiy risklarni monitoringini olib borishi zarur;
- oltinchidan, bank aksiyalari narxini fond bozorida o'zgarishini texnik va fundamental tahlilini olib borishi maqsad muvofiq hisoblanadi.

Banklararo raqobat orqali bank aksiyalari narxlariga ta'sir qiluvchi omillarni ta'sir qilish modelini quyidagicha bo'lishini taklif qilamiz. Bu modelning shakllanishiga obyektiv va subyektiv omillar ta'sir ko'rsatadi. Ular orasida, birinchi navbatda, ustav kapitalining yuqori darajada konsentratsiyasi, korporativ qarorlarni qabul qilishda banklarning ustuvor ahamiyati va aksiyalar paketining xususiy sarmoyadorlar o'rtasida tarqalishi kabilar qayd etiladi.

4-rasm: Banklaaro raqobat bozori orqali bank aksiyalari narxini barqarorligini ta'minlash modeli²⁵

Taklif etilayotgan ushbu model MIMD (management – indicators modern - information technologies - digital marketing strategy) deb nomlanadi. Bunda birinchi o'rinda boshqaruv strategiyasini kiritilishi banklarning raqobat bozorida ustunligini ta'minlashda boshqaruv mahorati juda katta rol o'ynaydi. Shuning uchun banklar tomonidan boshqaruv strategiyasini to'g'ri tashkil etilishi, uning raqobat bozorida ustunligini ta'minlash bilan birga fond bozorida aksiyalar narxini barqarorligini ta'minlashga yordam beradi.

Keyingi bosqich bu tijorat banklarini ko'rsatkichlari hisoblanib, ko'rsatkichlar belgilangan me'yorlardan pasayib ketsa, bank faoliyatini izdan chiqarishga olib kelishi mumkin. Shuning uchun bank ko'rsatkichlarini domiy monitoringi uning raqobat bozorida o'z o'rnini topishiga hamda aksiyalar narxini keskin o'zgarishiga ta'sir ko'rsat maydi. Keyingisi bu zamonaviy axborot texnologiyalarini joriy qilish hisoblanadi. Bunda banklar e'tibor berishi zarur bo'ladigan yo'nalishlar sifatida quyidagilarni keltirib o'tish mumkin:

- masofaviy bank xizmatlari, shu jumladan kontaktsiz to'lovlar soni va qamrovini kengaytirish;
- avtomatlashtirilgan scoring tizimi, raqamli identifikatsiyalash va kredit konveyeridan keng foydalanish;
- bank ma'lumotlari va tizimlarining axborot xavfsizligini kuchaytirish;
- bank sohasidagi yangi konsepsiya va texnologiyalarni joriy qilish (fintex, marketpleys, raqamli bank).

Oxirgi yo'nalish bu keyingi paytlarda jahon bank amaliyotida keng joriy etilayotgan raqamli bank marketing strategiyasi hisoblanadi. Bunda, bankning umumiy raqamli marketing strategiyasi kattaroq maqsadga bog'langan bo'lishi kerak. Bunday maqsadlarga - "bankni targ'ib qilish" yoki "auditoriyani kengaytirish" dan ko'ra aniqroq va ilhomlantiruvchi narsani amalga oshirish lozim. Marketing maqsadlarini belgilashning eng yaxshi usullaridan biri bu SMART metodologiyasidan foydalanishdir. Ushbu qisqartma maqsad quyidagi bo'lishi kerakligini anglatadi:

- Specific — o'ziga xos yo'lni tanlash;
- Measurable — bozor o'lchoviga e'tibor berish;
- Attainable — maqsadga erishishni eng optimal yo'lini qidirish;

- Relevant — doimiy ravishda xizmat va mahsulotni raqobatchilarniki bilan solishtirish;
- Time-bound — har qanday mahsulot amal qilishi vaqt bilan chegaralanganligini e'tiborga olish.

Har bir harf bilan ishlash orqali bankning to'g'ri yo'nalishda harakat qilishiga yordam beradigan maqsadlarni belgilash mumkin. MIMD modelini to'g'ri tashkil etish har qanday bank aksiyalari narxini fond bozorida barqarorligini ta'minlash imkoniyatini beradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Olingan tahlillar asosida tijorat banklari o'rtasidagi raqobatdan foydalangan holda bank aksiyalarini narxini barqarorlashtirishning eng muhim xususiyatlarini ochib berish maqsadida quyidagi xulosa va takliflar ishlab chiqildi:

1. Olingan nazariy qarashlar asosida bank aksiyalar narxini barqarorligini ta'minlashda uchta yo'nalish, banklarning eng muhim ko'rsatkichlari asosida, makroiqtisodiy ko'rsatkichlar hamda ijtimoiy-siyosiy holatlardan kelib chiqqan holda baholash zarur.
2. Banklarning raqobatbardoshligini mustahkamlash, mijozlar, aksiyadorlar va omonatchilar manfaatlarini to'liq kafolatlay oladigan bank mexanizmini shakllantirish ko'p jihatdan banklarda aktivlardan samarali foydalanish, xarajatlar samaradorligini oshirish kabi bir qator ichki imkoniyatlardan keng foydalanish maqsad muvofiq.
3. Banklarning raqobat bozorida umumiy xususiyatlaridan kelib chiqib, ularning aksiyalari narxiga ta'sir qiluvchi omillar ketma-ketligini quyidagicha belgilab maqsad muvofiq deb hisoblaymiz:
 - birinchidan, banklararo raqobat bozorida holat har bir bank uchun shaffof bo'lishi zarur;
 - ikkinchidan, banklararo raqobat bozorida banklardan tashqari boshqa moliyaviy institutlarning ishtirokini hisobga olishi hamda uning bank aksiyalariga ta'sir qilish chegaralarini aniqlab borish maqsadga muvofiq hisoblanadi;
 - uchinchidan, banklar doimiy ravishda fond bozorida o'z aksiyalar narxini keskin o'zgarish holatlarini monitoring qilib borishi zarur;
 - to'rtinchidan, banklar tomonidan raqobat bozorida taklif etilayotgan har qanday yangi bank texnologiyalarini, bank xizmatlari va servisini aksiyalar narxiga ta'sir qilish prognozini oldindan belgilab olishi muhim hisoblanadi;
 - beshinchidan, bank ko'rsatkichlariga ta'sir qiluvchi risk komponentlarini chuqur tahlil qilgan holda, kutilishi mumkin bo'lgan yo'qotishlarni oldini olish bo'yicha aniq mexanizmlarni ishlab chiqishi va doimiy risklarni monitoringini olib borishi zarur;
 - oltinchidan, bank aksiyalari narxini fond bozorida o'zgarishini texnik va fundamental tahlilini olib borishi maqsadga muvofiq hisoblanadi.
4. Banklararo raqobat bozori orqali bank aksiyalari narxini barqarorligini ta'minlashda MIMD (management – indicators modern - information technologies – digital marketing strategy) modeli ishlab chiqildi. MIMD modelini to'g'ri tashkil etish har qanday bank aksiyalari narxini fond bozorida barqarorligini ta'minlash imkoniyatini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. 2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi. "Adolat" milliy huquqiy axborot markazi, T.: 2022 y. - 152 b.
2. Ann Boden. Banking: How I Ruined an Industry./Penguin Business (November 5, 2020). English. Binding: 288 pages. ISBN-10: 0241453585 ISBN-13: 978-0241453582
3. Asad Rauf. Banking stability and the price of credit obligations/March 2023 Journal of Financial Intermediation 54(5): 101027 DOI:10.1016/j.jfi.2023.101027 License CC BY 4.0
4. Beccalli, E., Casu, B., & Girardone, K. (2006). Efficiency and stock performance in European banking. Journal of Business Finance and Accounting, 33(1–2), 245–262. <https://doi.org/10.1111/j.1468-5957.2006.01362.x> [Cross-reference], [Web of Science®], [Google Scholar]
5. C.T. ALBULESCU. Bank financial stability, bank valuation and international oil prices: Evidence from listed Russian public banks/<https://arxiv.org/ftp/arxiv/papers/2004/2004.12791.pdf>
6. Chan, S.-G. (2016). Technical performance and stock performance of registered commercial banks in ASEAN-5. In K. Munir and S. Ching Kok (Eds.), Information Efficiency and Anomalies in Asian Stock Markets (pp. 210–227). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315638195> [Google Scholar]
7. Kevin Davis. Banking Concentration, Financial Stability and Public Policy /<https://www.rba.gov.au/publications/confs/2007/pdf/davis.pdf>
8. Nicola Cetorelli, Benjamin H. Mandel, and Lindsay Mollineaux. The Evolution of Banks and Financial Intermediation: Framing the Analysis/ <https://www.newyorkfed.org/medialibrary/media/research/epr/12v18n2/1207cet1.pdf>
9. Robert A. Weigand. Applied Equity Analysis and Portfolio Management: Tools for Analysis and Portfolio Management/336 pages 2014 19.34 MB

10. V. Kalomiris, Steven H. Haber. *Fragile by Design: The Political Origins of Banking Crises and Deficit Credit* (The Princeton Economic History of the Western World, 50)/Illustrated, February 23, 2014.
11. Nurxodjayeva, N. B. Bank kapitali yetarliligiga qo'yilgan talablar va uning yetarliligini ta'minlashda xatarli bank aktivlari ahamiyati / Н. Б. Нурходжаева. — Текст : непосредственный // Молодой ученый. — 2020. — № 4 (294). — С. 481-485. — URL: <https://moluch.ru/archive/294/66778/>.
12. <https://bankers.uz/news/1013>.
13. <https://bankers.uz/news/1025>.
14. <https://bankers.uz/news/1050>.
15. <https://cbu.uz/oz/statistics/bankstats/843918/>
16. <https://cbu.uz/upload/iblock/3c9/vtss7yhkz0xl9tdecypxhkz0468oj1nw/2496032.pdf>
17. <https://e-journal.uz/2020/10/23/> (Рахматов Т. Банкларнинг трансформация жараёнини фаоллаштиришда банк хизматлари масалалари)
18. <https://jfin-swufe.springeropen.com/articles/10.1186/s40854-021-00264-y>
19. <https://lex.uz/ru/docs/5292850>.
20. https://mkbank.uz/upload/medialibrary/4a9/nihb8gqpg3n58fo2h2vxoqqewh3s6rdx/28_Emissiya.pdf.
21. <https://mkbank.uz/uz/shareholders>.
22. <https://qishloqurilishbank.uz/documents/t/moliyaviy-hisobotlar-mhxs>
23. <https://sqb.uz/uz/for-investors>.
24. <https://www.bankofcanada.ca/wp-content/uploads/2021/09/swp2021-44.pdf>.
25. <https://www.ipotekabank.uz/uz/about/reports>.
26. <https://www.myuniversity.ru/%D0.html>.
27. https://www.researchgate.net/publication/325060756_Managing_Change_in_Banking_Organizations_The_Case_of_a_UK_Commercial_Bank
28. <https://xb.uz/uz/page/aksiyadorlar-3>.
29. <https://xs.uz/uzkr/post/tizhorat-banklarining-samarali-investitsion-faoliyati-taraqqiyot-va-faravonlikning-muhim-omili>.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2023. № 11-12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.